

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў маі 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

3 допыту ў міліцыі трапіў у рэанімацыю

Старонка 2

На што вырастуць цэны з 28 кастрычніка?

Старонка 4

Драсюс Кядзіс: новы Робін Гуд Літвы

Старонка 11

У НУМАРЫ

Лукашэнка надвое сказаў

Адказы першае асобы краіны на пытанне перапісу выклікала жывую рэакцыю.

Старонка 6.

Добраахвотнае страхаванне. Але ў кожнай жыроўцы

У вераснёўскіх рахунках за паслугі камунальнікамі жыхары Фрунзенскага раёна Мінска знайшли новы для сябе пункт — адлічэнні на страхаванне кватэр.

Старонка 7.

Фальш літаратурных генералаў

Наталка Бабіна піша пра новыя творы Аляксея Дудара і Уладзіміра Гніламёдова.

Старонка 12.

Гісторыя Беларусі. Раздзел IV. Агні дрыгавічоў

Новая кніга гісторыка Алена Дзярновіча.

Старонка 13.

«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіёсках у Мінску ў сераду ад абеду, у рэгіёнах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — глядзі старонку 2.

«Не выключана, што сітуацыя змянілася»

Ад 19 кастрычніка рэгіянальныя тэлерадыёкампаніі началі выпускі ў эфір выпускі навінаў па-беларуску.

Загадчык аддзела навінаў магілёўскай студыі тэлебачання Сняжана Ганчарова паглумачыла такое рашэнне тым, што «гэта дайня наша задума. Я не могу адказаць за іншыя рэгіёны, але мы даўно праганувалі і рыхтавалі праекты беларускамоўных перадач. Ад новага года плануем уключыць некалькі беларускамоўных рубрык у ранішні блок».

Загадчык аддзела інфармацыі гомельскай тэлерадыёкампаніі Аляксандр Рамашоў кажа: «Этот агульнараспубліканская акцыя, як я разумею. Планавалася, што прайдзем на беларускую мову з пачатку кастрычніка, аднак адбылося гэта толькі цяпер з розных прычын. У калектыве нашым не назіравалася якої-небудзь вострай рэакцыі. У краіне дзве дзяржаўныя мовы».

У гродзенскай студыі тэлебачання навіну таксама з задавальненнем пачвірдзілі, аднак у прымінай каментаваць яе адмовіліся, спаслаўшыся на некампетэнтнасць. Маўляй, рашэнне прымалася на самым версе, таму звязткі з каментарыяй дырэктара.

Дырэктар тэлерадыёкампаніі Гродна Мікалай Мельніченка

адзначыў, што «у нас дзвюхмоўе, таму вырашылі пашырыць беларускамоўнае віччанне. Мы прааналізівалі сітуацыю і выявілі, што было замала перадач на беларускай мове. Таму і вырашылі павялічыць абём беларускай мовы ў нашай сетцы. Будзем глядзець. Калі тое будзе неабходна, то пачнём павялічываць і далей. Магчыма, што ў наступным годзе. Ёсьць некаторыя цяжкасці. Многія супра-

цоўнікі падзабылі мову. Але працуць. Усё будзе добра».

Сінхроннасць, з якой у рэгіянальных кампаніях заўважылі прыгнечанне стан беларускай мовы ў сетцы віччання, здольная ўразіць. Аднак факт гэтых сам сабою пазітыўны. Асабліва важна, што па-беларуску вырашана пускаць ў эфір навіны. У рэгіёнах гэта самыя папулярныя праграмы мясцовых кампаній.

Алесь Пілецki

Аляксандр Мартыненка: Навіны БТ таксама будуть па-беларуску

Намеснік кірауніка Белтэлерадыёкампаніі Аляксандр Мартыненка: Калі адбываўся пераход на расійскую, то мы дакладна ведалі, што гледачы не хадзелі бачыць навіны па-беларуску. Не выключана, што цяпер сітуацыя змянілася. Траба праверыць. Як будзе зручней гледчам, так і застанецца.

Старонка 2.

Кроў і таямніцы Маршу Свабоды'99

Старонка 8.

Прэзідэнцкія выбары пройдуць у пачатку 2011 года

А мясцовы ў красавіку 2010-га стануць тэстам.

Выбары прэзідэнта Беларусі пройдуць у пачатку 2011 года, а ў мясцовыя саветы дэпутатаў — у красавіку 2010 г. Такія тэрміны былі вызначаны 20 кастрычніка падчас сустэрэны Аляксандра Лукашэнкі з кіраўніцтвам ЦВК Лідзіяй Ярмошнай.

Этых выбарчых кампаній павінны прыйсці асабона, нягледзячы на эканамічную навыгаду. Матывы з вусна! Лукашэнкі прэзідэнцкія выбары не павінны сумышляцца з іншай кампаніяй, каб не давальшаваць іх значнасць.

Лукашэнка выказаўся за тое, што прэзідэнцкія выбары не треба праводзіць датэрмінова-

«Я думаю, што рабіць гэтага нельга, бо зноў пойдуць абінавачванні, што ўлада пайшла на прывядзенне выбараў як можна ранеј», — выказаўся Лукашэнка клопат за апазіцію.

Паведамляецца таксама аб касметычных зменах выбарчага заканадаўства. ЦВК зробіць кіраўніку дзяржавы шэраг прапаноў, ініцыяціўныя АБСЕ і палітычнымі партыямі.

Яны датычна спрашчэння парадку вылучэння кандыдатаў, мераў дадатковай аховы скрыні для галасавання, забеспечэння на дзеянісці датэрміновага галасавання. Нагадаем, што патрабаванні апазіцыі была публічна адменены датэрміновага галасавання і публічны падлік галасоў.

Што да мясцовых выбараў, то іныя, выглядае, стануць нейкім тэстам. Для Еўропы? Ці для самога Лукашэнкі, іш здолыны ён выйграваць пры іншых умовах гульні? Лукашэнка кажа: «Усе ўбачаць свой рэйтынг, калі пройдуць выбары ў саветы. І зробіць адпаведныя вывады, праўкі, у сувязі з гэтым вылучаць кандыдатаў на выбары-2011».

Прэзідэнцкія выбары павінны адбыцца не пазней за люты 2011 года, а мясцовыя — за снежань 2010 г.

Пра свой намер узялініцца ў мясцовых выбарах імігрант звязі Рух «За Свабоду» Аляксандра Мілінкевіча.

Зміцер Панкавец

З допыту ў міліцыі трапіў у рэанімацыю

Пракуратура расследуе абставіны здарэння, якое адбылося ў будынку УУС на транспарце ў Мінску.

Хлопец, выкліканы для размовы ў міліцыю, апнуўся ў рэанімацыі. Свяжі пачырпелага сцвярджаюць, што хлонца жорстка зблі супрацоўнікі міліцыі, піша інтэрнэт-газета «Ежедневник».

Нядайна УУС на транспарце паведаміла, што 9 кастрычніка з акта прыблралы, размешчанай на 4-м паверсе будынка УУСТ, скончнук хлопец, і што ён ў цяжкім стане дастаўлены ў бальніцу. Нібыта пачырпелы быў моцна п'яні і не адказаў за свае дзеянні. На наступны дзень сваякі хлонца падалі ў Генпрокуратуру і МУС заявы, у якіх паказалі, што пачырпелы зусім не скакаў з

цацвертага паверха, а яго жорстка зблі супрацоўнікі міліцыі.

Сам пачырпель Максім Кузьміных распавядае, што яму неаднаразова тэлефанавалі міліцыянты з прапановамі сустрэці і пасады. Яны не называлі свае прозішчы і пасады. У пятніцу 9 кастрычніка супрацоўнік міліцыі Сяргей аб'явіўся у сястры Максіма. Ад яе ён патэлефанаваў хлонцу і зноў настойліва папрасіў сустрэці. Ён прыхеаў на будоўлю, дзе працаваў Максім, і сказаў, што трэба тэрмінова ехаць з ім. Паводле сцвярдження пачырпелага, па дарозе ён пастаціна лягчыся матам: яго нібыта непакала, што яго прымушаюць раскрываць вýбух Зліпені, а ён вымушаны бегаць за Максімам.

Ва УУС на транспарце, размешчаным на вул. Брылеўскай, 14, Максіму началі зада-

ваць ўсялякія пытанні, не тлумачачы, наўшта прывезлі.

«Толькі пазней я даведаўся, што ў мяне ў крыві выявілі вялікую колькасць алкаголю», — расповесіў Максім.

Супрацоўнікі міліцыі даказаюць, што Максім быў п'яны і сам выскачыў з 4-га паверха. Транспартная прокуратура і Управлінне ўласнай бяспекі (УУБ) МУС праводзяць разбіральныцтва па заяве Таццяны Гайс, сястры пачырпелага.

Дарчы, супрацоўнік УУБ, якія аптывалі Максіма пасля здарэння, сказалі, што ўсе дакументы, якія ён падпісаў, нічога не значаць. Яны напісаны цалкам неразборліва, што пачырпелы, што ў гэты момант Максім не помніў сябе.

Вольга Жарнасек

Аляксандр Мартыненка: Навіны БТ таксама будуць па-беларуску

Ад 19 кастрычніка навіны ўсіх рэгіянальных тэлеканалёў перайшлі на беларускую мову. Ці збіраюцца тое ж зрабіць на Першым нацыянальным? На пытанні адказвае намеснік кіраўніка Белтэлерадыёкампаніі Аляксандр Мартыненка.

Аляксандр Мартыненка: Белтэлерадыёкампанія мае самае прамое дачыненне да пераходу рэгіянальных навін на беларускую мову. Прымалася агульнае рашэнне. На Першым нацыянальным таксама будуць змены. Пачынаюць з таго, што адзін выпуск навін у дзень (у 19:00) будзе па-беларуску. З цягам часу, магчымы, што на роднай мове пойдуть у эфір і іншыя выпускі. Што датычыць

выніковай за дзень «Панарамы», то яна і ціпер выходзіць і па-расійску, і па-беларуску. Пра поўныя пераход «Панарамы» на беларускую мову гарвячы рана.

«**Наша Ніва**»: А чым абу-моўленіе вяртанне да беларускай?

АМ: Справа ў тым, калі адбываўся пераход на расійскую, то мы дакладна ведалі, што гледачы не хацелі бачыць навіны па-беларуску. Не выключана, што

ципер сітуацыя змянілася. Трэба прaverыць. Як будзе зручней глядзачам, так і застанецца.

«**НН**»: А што з іншымі пера-

Чэмпіён Араману пра беларускую мову

Падчас усебеларускага перапису наўгяды штандарт свету Андрэй Араман расказаў, што вучыўся ў беларускамоўнім класе і «вельмі някепліс» стаўці да пераходу беларускай на родную мову.

дачамі па-беларуску?

АМ: Па-беларуску выходзіць найбуйнейшы праект Белтэлерадыёкампаніі «Змія беларуская». На мове зноў пачалі выходзіць усе прагнозы надвор'я.

«**НН**»: А, напрэклад, спартовыя трансляцыі, яны раней таксама былі па-беларуску?

АМ: Гэта пытанне яшчэ не абмяркоўвалася, але я не выключаю зменаў і тут.

Гутарыў Зміцер Панкавец

Не ўсё ў жыцці апошні раз

Падпісцца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкомендуем — праз Рэдакцыю. Ціна падпіскі праз Рэдакцыю на месяц складае **6000 рублёў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тэя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі такой падпісцы.

Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчай або з той жа хутчасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **631252**. Падпісцца можна на кожнай пошце. Ціна гэтай падпіскі — 8 520 руб. на месяц.

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасылайце адрасы і гроши за газету. Кошт на месец — 6 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць і па-расійску. Гэта можна зрабіць праз: телефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы адрес: 220050, г. Мінск, а/c 537.

2) На банкаўскай квітанцы ў графе «Від плаціця» траба пазначыць: «За газету «Наша Ніва».

У графе «Атрымальнік плаціяжа» траба пісаць: ПУВЛ «Суродзічы», УПН 190 786 828.

У графе «Найменаванне банку» траба пісаць: «МГД ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764».

У графе «Рахунак атрымальніка» — 3012 206 280 014. Пры перасылцы грошай на пошце то самае траба пісаць у рубрыках «Каму» і «Куды».

3) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліво пазначыць адрес, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Дзякую за ахвяраванні

А.К. з Магілёва.
В.З., А.А. з Пінскага раёна.
Тамара К., Ірына З., Антону Т. са Смалевіцкага раёна.
Уладзіміру Я., М.б. з Палацка.
Г.С. з Орши.
В.Р., Віталю Г. з Чачэрскага раёна.
А.К., М.б., Івану Р., В.В., Генадзю К., Ларыссе Ц., Д.С. з Гродна.
Ірыне Я., Вічаславу Ш., Віталю П., Валерью Б. з Брэста.
Чаславу В. з Ліды.
Мікалаю Т. з Асіповіцкага раёна.

3 кастрычніка гурт «Стары Ольса» адсвяткаў сваё дзесяцігоддзе ў Гальшанах — старажытным мястэчку на Ашмянщине. За праіздненне ён гэта фестывалю гурт шчыра дзякуюць сваім спонсарам. Найбольш «Стары Ольса» ўдзячны «Прыёбанку» — за двухгадовую супраць.

У мінулым годзе на свой 20-гадовы юбілей кіраўніцтва «Прыёбанка» ўзнагародзіла

гурт за ўнёсак у нацыянальную культуру. «Прыёбанк» стаў і на пачатку разлізаніі ідэі «Гальшанская фэст».

«Старога Ольсу» любяць не толькі банкіры. Спонсарам фестывалю выступіла таксама турагенцтва «Гісторыя-Тур». Яно валодае шляхецкім палацам Карчыўскіх, фальваркам Бянюны ў Ашмянскім раёне. Тым самым, дзе месцяцца Гальшаны.

НШ

Выйшаў новы
нумар часопіса
«Беларускі
гістарычны агляд»

Беларускі гістарычны агляд. Том 16. Сынкапа I (30), Чэрвень 2009. — 340 с.

«Прыёбанк» падтрымлівае «Старога Ольсу»

радыё свабода

Тел. (017) 266 33 52
СМС 391 22 24
svaboda@tutel.org
г/с 111, Мінск, 220006, Беларусь

www.svaboda.org

ад 25 кастрычніка — новыя частоты, хвалі

06:00-08:00	6105 кГц	49 М
	6120 кГц	49 М
18:00-20:00	7220 кГц	41 М
	9520 кГц	31 М
20:00-22:00	6150 кГц	49 М
	9865 кГц	31 М
22:00-24:00	5825 кГц	49 М
	7220 кГц	41 М
	612 кГц	490 М сярэдняя хвалі

СЦІСЛА

Даляр працягвае таннеч

Нацбанк скінуў курс даляра яшчэ на сем рублёў. Ціпер зліены каштуе 2718 руб. Ужо паўмесцы Нацбанк трывала пытанчыкі стратэгіі — штодзень даляр абісцэнваюць на 5-7 руб., а ў пяціці павышаюць курс на адзін рубель. Еўра таксама патанчнэ, але ўсяго на п'яціці рубляў, да 4071 руб.

Фінберг крытыкуе поп-сцэну

Маэстра паскардзіўся, што шматлікі кампазітары, якія пішучы музыку для поп-выкананія, не вадоўцаюць нават базавымі ведамі па музыцы. Калі яны змогуць даказаць адваротнае, маэстра гатовы напісаць заяву аб схыдзе з пасады мастацага кіраўніка Нацыянальнага канцэртнага аркестра. Таксама прафесар нара��аў на то, што на тэлебачанні прысутнічае спрас «непрафесійная і фальшивая музыка».

У кватэры на Прытыцкага знайшлі трупы двух наркманаў

Пракуратура Фрунзенскага раёна сталіцы праводзіць праіскерку смрті 25-гадовай і 38-гадовай жыхароў Мінска. Папярэдняя прычына смрті — перадзірока наркотыкаў.

Мірон вывесіў сцяг над Паліямі

У ноч на 20 кастрычніка нацыянальны сцяг залунаў над шашой Віцебск—Лізіна, недалёка ад вёскі Палія.

ЗП; ЯМ, КМ, БелаПАН,
Еўрапады

Разам з газам

У першай палове лістапада Лукашэнка наведае Украіну.

Пра гэта на брыфінгу ў Мінску паведаміў міністр замежных спраў Украіны Пітро Парашэнка. Да рэчы, свой першы замежны візіт напрэвізначаны міністр, мультымільянер і кум Віктара Юцічанкі, ажыцціві менавіта ў Мінску.

Беларускі калега Парашэнкі Сяргей Мартынаў дадаў, што цагам перамоўаў 19 кастрычніка абміркоўваліся пытанні беларуска-украінскіх адносін і узаемнай падтрымкі ў рамках праграмы «Усходніе партнёрстваў» і ў адносінах з краінамі Еўропаюза ў цалым.

«У кожнай краіне ёсьць свае інтарэсы, але паміж Беларуссю і Украінай існуе мноства супольных інтарэсаў», — заявіў С.Мартынаў.

Беларускі міністр паведаміў, што на перамоўах абміркоўваліся дарунні, якія даці презідэнту абдуўвают краін паслы сустрычаюцца на саміце СНД у Кішынёве. Нагадаім, што ім Юцічанка, і Лукашэнка крэтыкавалі Расію.

Апошні візіт Лукашэнкі па Украіне праходзіў у студзені сёлгета. Тады кіраўнікі краін сустракаліся ў пла-

Новапрызначаны міністр замежных спраў Украіны (злева) — мультымільянер і кум Юшчанкі.

межным Чарнігаве.

Што датычыць ратыфікацыі дамоўы аб дзяржаўнай мяжы, то Пітро Парашэнка сказаў: «Я думаю, што бактавыя зрабіць сустречную крок ў гэтым пытанні. Цяпер па Украіне началася выбарчая кампания, а гэта не лепшы час для падпісан-

ня важных дакументаў. Упэўнены, што нам будзе прадстаўлены прагрэс», — сказаў П.Парашэнка.

Сустрэча Юцічанкі з Лукашэнкам адбудзеца напярэдадні традыцыйнай крэпасці ў гэтым пытанні. Цяпер па Украіне началася выбарчая кампания, а гэта не лепшы час для падпісан-

Змінік Панкавец

16 кастрычніка на Каstryчніцкай плошчы Мінска прайшла традыцыйная акцыя салідарнасці з палітвязнямі. Яна трывала дзве хвіліны і была жорстка разаганная. З 40 удзельнікаў акцыі 22 патрапілі ў РУУС. Журналістам пры гэтым не давалі здымак. На кожнага журнالіста было па адным-два міліцыянты ў штацкім, якія рукамі закрывалі аб'ектывы.

ЮЛІЯ ДАРАЦHEVICH

Расследаванне па справе Аўтуховіча амаль скончанае

Бліжэйшым часам справа будзе накіраваная ў суд. Пра гэта паведаміў намеснік Генпрокурора Віктар Конан.

«На маю думку, там поўны крымінал», — адзначыў Конан. Нагадаім, што зараз па гэтым спрэве праходзіць чатыры паддэлаванні: Мікалай Аўтуховіч, Уладзімір Аспіненка, былы спуртоўскі фірмі Аляксандар Ларын і падпілкоўнік міліцыі Міхал Казлоў.

Іх абінавачаюць ў падпале дома міліцыянта ў Ваўкаўску, а таксама ў падрыхтоўцы тэрарыстычнага акту. Мікалай Аўтуховіч вінаваты сябе не прызнае.

«Не спрэву яны будуць перадаваць у суд, а стопку мацуць, якой месца нават не ў прыемным пункце, а звалі, таму што ад яе кепка пахне», — зазначыў Юры Лявонаў, які таксама праходзіў па гэтым спрэве.

Лявонаў аўбергіт разомы, што ён мог даць паказанні пісці, а таксама ў падрыхтоўцы тэрарыстычнага акту. Мікалай Аўтуховіч, пісці, чуткі — Лявонаў, маўляў, прададаўся мінтам і ў зале суда сведкам будзе. Хай пасправаюць мне гэта ў твар сказаць. А то пахаваліся на форумах пад никамі і атрымліваюцца, што за базар адказыць имам каму».

ВЖ, ЭП

Нацыянальная бібліятэка адмовіла пасольству Венгрыі

У памяшканні для фотавиставы «Свабода і дэмакратыя» з нагоды гадавіны рэвалюцыі 1956 года і Дня абавязчэння Венгерскай Рэспублікі ў 1989 годзе. Як патлумачылі ў бібліятэцы, галерэя ўстановы культуры ў гэты час занята іншымі работамі.

Цянюта прыняў прысягу пад нацыянальным сцягам

У нядзелю 18 кастрычніка шараговец Андрэй Цянюта прыняў прысягу. Ён адзін з дзесятак актывістаў апазіцыі, прызначаных служыць за апошні час. Сябры Цянюты ў часе прысягі ўзнялі бел-чырвона-белы сцяг.

Пахавалі Альгерда Невяроўскага
Пахаванне

СЦІСЛА

журналіста радыё «Рацыя» Альгерда Невяроўскага прайшло 20 каstryчніка на могілках у Калодзішчах. Альгерд памэр 1 каstryчніка ў Беластоку. Яму было 40 гадоў.

У Курапатах зноў зламаныя крэйкі

Невядомыя зламалі два крэйкі ў Курапатацкім лесе. Гэта заўбажылі сябры КХП-БНФ, якія прыйшли ў суботу на талаку.

Ірына Халіп атрымала прэмію «За мужнасць у журналістыці»

Узнагароду Міжнароднага фонду жанчын у СМІ яна атрымала 20 каstryчніка ў Нью-Ёрку. У паведамленні для прэсы гаворыцца, што ўзнагарода прысуджана «беларускай журналісткі, якую часта арыштоўваюць і якая зведвае начыння допыты ў паліцыі», а таксама радыёэпарцёру з Камеруна Агнес Тae і журналісткамі з Ірана Джыле Баньягуб.

ЗП, МБ

Еўропе дагаджаць не збіраемся, а дамову аб КСАР падпішам

Беларусь не будзе рабіць скарацочных заходаў, каб дагадзіць Еўропе перад прыніцем якіх-небудзь рашэнняў адносна краіны. Пра гэта заявіў Аляксандар Лукашэнка, прымаючы даверчыя граматы паслоў 11 дзяржаваў.

«Вы павінны зразумець нас: мы можам пайсці на ўмовы і ўступкі, але толькі тыя, якія не супярэчяць інтэрэсам нашага народа і нашых суседзяў», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы, звяртаючыся да дыпламату.

Ён адзначыў, што калі ў Еўропе хочуць бачыць іншага чалавека на чале Беларусі, а не Лукашэнку, то ім «траба набрацца цярпення і пачацца». «Лукашэнка не вечны. Але пакуль тут прэзідэнт Лукашэнка, ён выбраны народам, то траба набрацца цярпення і весці з ім дыялог», — заявіў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Аляксандар Лукашэнка настойліва пытліарае, што дзесяцігодзе санкцыі да Беларусі ніякага выніку не дала.

На мінульым тыдні кіраўнік Беларусі прайгнараваў першыя вучэні калектыўных сіл апарату ўніверситетаў (КСАР) АДКБ «Узаемадэзяйнне-2009», што праходзіць на палігоне Матыбулак у Джамбульскай вобласці. Хоць там быў прэзідэнт Расіі, Кыргыстана, Арменіі, Таджыкістана.

Тым не менш, 20 кастрычніка дзяржаўная агенцтва паведаміла, што ў складзе АДКБ паступіў пакет дакументаў аб стварэнні КСАР, падпісаны Аляксандрам Лукашэнкам.

ЗП

Раманчук можа стаць кандыдатам ад АГП

Намеснік старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі Яраслаў Раманчук можа стаць кандыдатам у прэзідэнты. Прынамі, за кандыдатуру Раманчука выказываюцца гродзенскія актыўнікі.

«Справа вырашана, але рапшэнне яшчэ не прынятае. Цвёрда вырашана, што ад АГП будзе толькі адзін кандыдат, хоць ім стане, вырашыць нацыянальны камітэт АГП. Так, я прысутнічаю сярод магчымых кандыдатаў», — кажа Я.Раманчук.

Да гэтага меркавалася, што ад АГП у выбараў будзе ўдзельнічыць лідер партыі Анатоль Лябедзька.

Яраслаў Раманчук заслужыў сабе імя найперш як эканаміст-ліберал, а не як палітык. Летасць ён набраў найбольшы працент галасоў сроду вылучэнцаў ад АДС на парламенцкіх выбараў.

ЗП

Яраслаў Раманчук

нарадзіўся 10 студзеня 1966 у мястэчку Сапоцкін (Гродзенская вобласць). Скончыў Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт, аспірантуру. Кіраўнік Навукова-даследчага цэнтра Мілеса. Быў у Вірховыім Савеце XIII скликання. Ад 2000 намеснік старшыні АГП.

ЗП

3 29 кастрычніка цэны пачнуць мяняцца

29 кастрычніка ўступіць у сілу пастанова Міністэрства эканомікі №141, якая паслабіць дзяржакуны кантроль за цэнамі.

Беларускі ўрад з гатоўнасцю выконвае чарговую патрабаванне Міжнароднага валютнага фонду. Сутнасць реформы павінна была звесціца да таго, што прадаўцы змаглі бы усталёўваць цэны, арыентуючыся толькі на попыт і пранаву. Але да рынку зроблены не крок, а асцярожны паўкрок.

Сацыяльны спіс

Раней спіс тавараў, на якія прадаўцы моглі усталёўваць адвольныя кошты, складаў некалькі дзесяткаў пазыцый і ў ім пераважалі нехарчовыя тавары. Харчаванне дзіржаве збіраеца ратулявальні і надалей. Галодны народ — небяспечны народ.

Ціпер створаны іншы спіс, «сацыяльны». Хлеб, малако, крупы, бульба, лекі... — агулам 50 катэго-

ры. Цэны на гэтых тавары будуть абмежоўвацца і надалей. Але і з астатнімі таварамі ўсё не так проста. Крамам дазволіць усталёўваць гандлёвыя надбайдзі, але кожнае павышэнне цэны — як у большы, так і меншы бок — усе роўна прыйдзеца на «еканамічна абгрунтуваць». Скасойбаша і амбекаванне для кампаній, якія займаюцца імпартам (раней іх «навар» не павінен быў перавышаць 30%). Як рынок адразу гуте на реформу, застаецца толькі здагадвацца.

Далікатэсі падараражаюць

Незалежны эканаміст Сяргей Чалы міркуе, што цэны падскочаць на ўсе тавары, якіх ніяма ў «сацыяльным спісе»:

— Я думаю, рознічны гандаль паспрабуе адразу ўзіміць цэны, усё ж у яго найменшая рэнтабельнасць. Падараражаюць далікатэсы, сыварэнджанае і віленае мясо... Але істотны не першыя скакочкі цэн, а тое, на якім узроўні ўсталоецца раўнавага

у адпаведнасці з попытам і пранавай. Некаторыя тавары могуць на- ват патанінечко.

Рубіце хвост па частках

Вітаў валодае кіскам у Брасці. Ці будзе ён павышаць цэны на прадукты?

— Першыя дні — дакладна не. Траба агледзіцца, пачакаш, як адразу гутаюць канкурэнты. Але я думаю, што на 10% цэны можна даследаць ўзіміць. Людзі ўсе роўна прыйдзіць купіць тавар да нас.

Ала — прадавачка ў краме кветак у Мінску. Яна каментуе пастанову:

— Я яшчэ не ведаю, якія цэны

Даляр стаў непрадоказальным

Упершыню за доўгія гады яго курс залежыць не толькі ад урада ЗША, але і ад Кітая.

«Бюджэтны дэфіцит ЗША за год павялічыўся ў трох разах і перавысіў \$1,4 трыльёна». «Мільён амерыканцаў атрымалі папярэдкунне ад крэдытораў прамагчымую канфіскацыю за даўгі». «Амерыканскі даляр дасягнуў гадавога мінімуму ў адносінах да ёўрапейцаў»...

Трэўожныя эканамічныя навіны разам з пастаяннымі скакамі курсаў замежных валют наводзяць паніку на населенінні. Ці ёсць перспектывы ў далаўра — рытары пытанне. Як бачаць сітуацыю замежных фінансістіў?

Варта ўлічыць, што на беларускую банкаўскую сістому аказвае істотны ўплыв расійскі рубель, тым не менш агульная фінансавая тэндэнцыя захоўваюцца. Толькі, скажам так, з нацыянальнымі каларытамі.

Альтэрнатыва — золата

Паміжнані Аляксея Трыфанаў, кіраўніка FOREX CLUB у Расіі, судносіны ёўра і далаўра ў свесце на гэтым тыдні будуть вагацца ўсім залежыць ад Кітая:

Ян Левандоўскі ў польскай «Газете Выборчай» заўважае, што пазыція далаўра шмат на

цино, бо высокая інфляцыя на працягу некаторага часу будзе выгаднай для Амерыкі».

Кітай апярэджае астатніх

Стывен Кінг на старонках брытанскай The Independent бачыць перспектыву ўбмене грошай наўпрост між краінамі, у так званых дамоўах «своп». Такі падгандлёвік Беларусь ужо заключыў з Кітаем і з Украінай.

«Улады ЗША гулююць загнём, не перашкоджаны падзеннем далаўра. Калі падзеліцца наўпростамі з іншымі краінамі, далаўра будзе мец забойчына наступіць для эканомікі і можа справацца яшчэ адзін крызіс.

Крайны, якія маюць значныя разервы ў далаўрах, зацікаўленыя ў яго ўстойлівасці нават

богатыя з амерыканскія ўлады. У групе найбуйнейшых аказываюцца эканомікі, арыентаваныя на экспарт — Кітай, Японія, Расія. Пачаць прадаваць далаўры азначае абысціць уласныя разервы. Не лепшыя сітуацыі з зонай ёўра, бо рэзкі падзенне далаўра зробіць ёўрапейскіх тавары (машыны, лекі, харчаванне) неканкурантэздольнымі.

Кітай першым адчуў сітуацыю і з апошнія гады заключыў з многімі краінамі дамоўы, згодна з якімі двухбаковы гандаль будзе ажыццяўляцца ў нацыянальных валютах. Толькі тады ЗША зразумеюць, што жывуть не па сродках».

Нобель у падтрымку далаўра

Старшина Федэральнай разрезвовай службы ЗША Бен Бернанке настойліва просіць, каб урад Кітая павялічыў курс юані і тым самым зменшыў агромністы прафіцит гандлёвага балансу з Амерыкай. Кітай рабіць ігру зусім не хочацца, але ішнучу на азіятаў амерыканцы не могуць. Менавіта гэтая дзяржава валодае вялікай колькасцю аблігаций ЗША і, фактычна, утрымлівае далаўр ад падзення.

Абвішчанне Барака Абамы нобелеўскім лаўрэатам на некаторы час падтрымала далаўр, але, каб выратаваць амерыканскую валюту, не хопіць прэміі...

Эканамічнай парада на ўсе часы «купілі танкі і прадавай дарага» падказвае, што мешчанія зараз варта купіць далаўры з прыцалам на будучыні. Але і ў далаўра тая самая будучыня? Адказ на пытанне ўпершыню за доўгія гады залежыць не толькі ад урада ЗША.

Ягор Марціновіч

«Прамень» прададуць банкрутам?

Швейцарская прэса прадказвае проблемы кампаніі «ФранкМілер», якая збіраеца купіць гадзіннікавы завод «Прамень». Попыт на прадукцыю швейцарскіх скраінцаў, складскія запасы перавысьцілі гадавыя запасы вытворчасці, не вытлумачылі агромністы падзілкі.

«Беларусбанк» згубіў прыбытак

Прыйбутак «Беларусбанка» ў трэцім

квартале 2009 года скараціўся ў 18,6 раз. Першы квартал прынес банку 74 млрд рублёў, другі трошкі менш — 70,7 млрд. А вось час з ліпеня па верасень аказаўся правальным, усяго 3,8 млрд рублёў прыбытку.

Зволынілі чыноўнікаў — ашчадзілі \$450 мільёнаў

Колькасць работнікаў дзяржавнага кіравання ў Летуве за год скарацілася на 16,2% альбо на 12740 чалавек. Да канца года колькасць

скарочаных можа дасягнуць 20%. У выніку агульная выдаўткі скараціліся на \$450 мільёнаў.

Украінец купіць «Расію»

Зіць Леаніда Кучмы, украінскі бизнісмен Віктар Пінчук, стане ўладальнікам страхавай кампаніі «Расія». Раней яна належала грочаскаму кіраўніку кіпрскай кампаніі.

ЯМ

Міністр Латушка паскардзіўся ў кавярні на адсутнасць беларускага піва

«Гэта не скарга. Але прашу прайнфармаваць, чаму ў Вашай кавярні не прадаецца беларускае піво...» — такі запіс у кінзе заўважыў прапанаваўшы сталічнага News Cafe зрабіў міністр культуры. Падпісаннем пізсаніні, хто аўтар і на які адрас дасылаць адказ.

Зранку ў падвале пакоя кіраўніцтва на каварні ўжо завіралі: «У нас ёсьць беларускае піво. Гэта «Kult» і «Kaltenberg» ад «Крыніцы». То бок два найменні, які і пазначана ў асартыменты піраліку».

Ала Ксেнжык, Салідарнасць

Зямлю тым, хто на ёй працуе

Усё адно без гэтага мы будзем адставаць ад капіталістаў. Піша **Мікалай Юркоў**, былы дырэктар саўгаса «Дрыбінскі».

Ад нараджэння да сённяшняга дня так ці інакш маю справу з сельскай гаспадаркай. У восем гадоў наўчусці дайць карову, даводзілася пасвіці людскі статак, збораць каласы на лусту хлеба. У 1962 годзе праходзіў практику ў калгасе «Радзіма Хрушчова» Курскай вобласці, слава пра які грымела на ўсес Саюз. Пасля дзесяць гадоў працаваў галоўным аграномам ў саўгасе «Ленін» Горацкага раёна. І амаль тры дзесяцігодзіны ўзначальваў «Дрыбінскі». Бачкі розныя гаспадаркі і ласягнені. Але усёды і заўсёды галоўнымі проблемамі былі: нізкая дысыпіліна, крадзяжы, малыя заробкі.

Калгасы былі памылкай

Гэтыя ж праблемы былі восемдзесят гадоў таму. І тады, і сёня брыгадзір у калгасе дае нарад, улічвае колькасць і якісь зробленага. А паколькі немагчыма за кожным прасачыць, то ўлічваецца як Бог на душу пакладзе. І гэтак — за родкім выключчнем — ад нізу да верху.

Колькі было спрабаў палепшыць становішча і аж тры формы гаспадарчага разліку, і брыгады інтэнсіўнай працы, і самаправеркі, і патрабаванні «жастачайшай дысыпіліны» — нічога не дапамагала.

У сельскай гаспадарцы галоўным сродкам вытворчасці з'яўляецца зямля. Гэта ці не адзіны сродак вытворчасці, які ў працэсе вытворчасці можа павілічыць сваёй сконц. Праца на зямлі складаная, пад адкрытым небам — і гэтым усё сказана. Тут заўсёды рызыка. Кантроліруя сельяніна немагчыма, бо тут, як нідзе, акрамя рук, трэба ўласці і душу. Тому і апаніць працу можа толькі рыхлак і даход, якога часам і год, і болей даводзіцца чакаць. Словам, прымічаў рашэнні, браць на сібе адказнасць, рыхлікаць можа толькі гаспадар. А які гаспадар без зямлі?

Я упэўнены, што стварэнне калгасаў было памылкай і нават злачынствам. Гэта наш першы «Чарнобыль». Тому свет павінен нам быць вельмі ўдзячным. Яны ўсе на нашым горкім досведзе наўчыліся, як не трэба рабіць. Зямля не можа ўзфектуна-

Мікалай Юркоў

быў дырэктарам саўгаса, а пасля СПК «Дрыбінскі» (1973—2001 гг.).

працаўцаў без гаспадара. Гаспадара няма без зямлі. Сёння за калгасніка прымаюць рашэнні іншыя, а адказнасць наясে калгаснік сваім узроўнем жывіцца.

Тое, што калектыўнае валоданне зямлём неэфектыўнае, было даказана ўпершыя ж гады. Стварылі калгасы з добрымі намерамі: распрыгоніць сельяніну ад цяжкай працы, зраўніць усіх. Але пачаўся голад і прыўшлося, каб не паўміралі, даваць «соткі». Тысячы тэктараў не маглі пракарміць сям'ю, а маленкія соткі не давалі памерці з голаду.

Пасля дзеўнадцяці дадумаліся гэтыя соткі зводзіць у адзіны масіў для усіх, каб можна было межанізаць туго ж бульбу. На першы погляд — праграс. Але гэта той жа калгас, толькі на маленкай плошчы. Чаму ён павінен карміць, калі вялікі не можа? І так усёды.

Калі давалі сенакос, усе — і старыя, і малья — былі на лузэ, і не прыпомню, каб чыя пайка згіла. Чаму давірка, якая доіць 50 ці 100 кароў, павінна яшча і сваю рукамі дайць? На заводзе дах, канвеер, пэўныя гадзіны працы. На зямлі ўсё іншай.

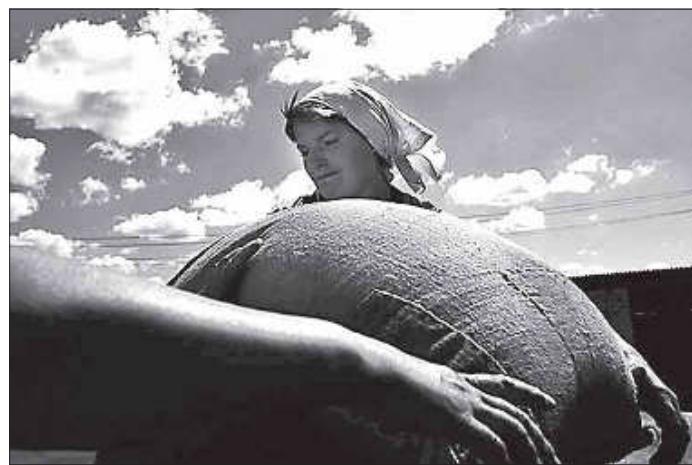
Шмат хто запярэчыць, што сёння ў калгасах ураджай вышэйшы, чым раней. Але гэта вынікі тэхналогіі, механізацыі, а не адносін да працы. На вёсі сёння не тое, што працаўца, хутка і есці не будзе каму.

Калі б калгаснікі не кралі, то зніклі б як від.

У коле адставання

Калі я пачынаў працаўцаў аграномам, ураджай зборжы быў у нас недзе 7–8 цэнтнераў, пун, ніхай з прыспікамі 10 (вось жа халера — прыпіскі — ці ёсць яны ў супрадаўніка гаспадара?). У той час у капіталісту было 30. Розніца ў 20 цэнтнераў. Неіза дасліпілі ажно 35 па распубліцы, а ў капіталісту ужо 70 — розніца 35. Колькі ні хвалі калгас, а розніца з гадамі расце, і не на нашу карысць.

Скажуць: тэхніка ў іх лепшыя. Але і мы набываєм тую ж тэхніку, а вынік? А ўсё тут, што там і зямлі, і тэхніка, і прадукцыйны распрацоўка працаўца калгас-уласнік. Мнё скажуць: бяры зямлю і працуць на здороўе. Але ж права працаўца на зямлі і магчымасць валодаць ёю — гэта вялікая розніца.

Давайце паразважаем абстрактна. Два чалавекі маюць па 50 га зямлі. Адзін ўсё жывіццё пичэрваў на ёй, утнойваў, звязаў пустаселле і т.д. Давеў яе ўрадлівасць да 30 цэнтнераў. А другі — праз пень-каладу, неяк скні ў тых же 10 цэнтнерах, і вось не стала сілы, прыўшлося сыходзіц. І хто апэніць шматгадовую працу? Калі зямля ў пажыццёвым карыстанні, то пенсію прызыначае чыноўнік. А калі свая, то рынак. Ад добрай зямлі, хай і ўласнай, выйграюць усе — і гаспадар, і грамадства.

Кажуць, што сёння малі ахвочных працаўца на зямлі, ніхто не браць не будзе. Па-першым, пры сённяшній тэхналогіі столікі працаўнікоў і не трэба. Па-другое, па ўласнасць зямлю яшча нікому не давалі.

Складаная задача

Я трохі папрацаўваў у Расіі і бачыў, як за сваю пайку людзі змагаюцца, нават стары і нямогі. Адны здаюць ях арэнду, другія пакідаюць нащадкам. Там зямля ўжо не нічынай. У той жа Украіне не ўсе ўладальнікі могуць на ёй працаўца, там здаюць фермерам, фірмам, і галоўнае — здаюць тым, хто ўзфектуна працуе, бо ён можа больш плаціць. Глядзіш — добры дадатак да пенсіі.

Так, перадача зямлі — задача складаная, трэба стос закону вызначыць: каму, калі і колькі, па якім кінде ці задарма. Тут трэба ўсенароднае амбэркаванне, выкарыстанне сусветнага досведу і асаўліва досведу краін былога «сацыялістычнага лагера». А галоўнае —

патрабна палітычна воля, усведамленне грамадства, што без карэннага вырашэння гэтага пытання наперад мы не пасунемся. І зноў пры высокіх ураджаях і дасягненнях пры канцы кожнага месяца ў кіраўнікоў гаспадарак будзе балець галава, дзе ўзяць грошы на заробак.

Урок на ўсё жывіццё

Першы і найблізкі важны зямельны ўрок мне выкладаў мой бацька. Калі я, студэнт эканамічнага факультэта, заўзяты камсамолец, пачаў даказваць, што калектывізацыя была неабходная. Што раскулачылі яго і саслалі — правільна. Што была эксплуатацыя чалавека. Бацька, які скончыў ЦПІШ, адказаў мне тады: «Гак, наімаў твой дзед улетку жывіццё. Але за дзень працы плаціў пуд жыта, два разы карміў і не абы-як — абед і вічэра. Дрэнія працаўца было немагчыма, таму што разам жалі яго дочкі і візвесткі. А ты ўчора прывёз мой гадавы зборабок у калгас: трэс з паловай міхі збожжа. Вось і думай, хто эксплуататар».

А я ў той час, пры канцы піцідзесятых, захапляўся заробкамі беларускай «Расвета», якім Кірыла Арлоўскі даваў на працаўдзень па 2,5 кілаграммы збожжа... Гэта прымусіла задуміцца. А ўся далейшая праца прывяла мене да высновы, што калі б калгаснікі не кралі, то зніклі б як від з твару зямлі. Дзяржава абкрадала іх шматкроць, таму што пазбавіла галоўну сродку вытворчасці — зямлі. Так што зямля павінна належыць тым, хто на ёй працуе.

Простая гісторыя

Каму ў Беларусі жывіць добра? Піша **Наталка Бабіна**.

Гэтыя выпадкі адбыліся ў адзін дзень. Каб расказаць пра іх, не трэба шмат слоў.

Пайшлі з малой у паліклініку, каб атрымаць даведку пра стан здароўя. Адстаялі чаргу гадзіны паўтары да ўчастковага педыятрапа — звычайнай рэч. Доктар не ражылася дайць даведку: «Каб быць упэўненымі, што вашай дачцэ можна займацца фізкультурай у асноўнай групе, вам

Ці можна праляць за 390 тысяч? А за 195?

трэба прайсці ўльтрагукавое даследаванне сэрца. Толькі — паглядзела труху збітэжана — у нас у паліклініцы на бясплатнае УГД запісваюць зараз на

травень наступнага года».

То бок, каб атрымаць даведку на гэтым навучальны год, трэба або чакаць яго канца, або зрабіць працэдуру ў нейкім платным цэнтры прыкладна за 80 тысяч...

Па дарозе дамоў зайшлі ў краму да пёці Валі — за свежымі пірожнімі.

Найсімпатичнейшая цёця Валі, мясцовам жыхаркай, прыгожая беларусачка і носьбіт роднай мовы, у гэтым дзень адзначала юбілей — 55 гадоў.

Павіншаваўшы, я пацікаўваліся: ці будзе

яшчэ працаўца, ці пойдзе на пенсію? «А хіба можна не працаўца? Пенсію за жывіццё зарабіла — 390 тысяч.

Хіба можна на гэта праляць? Гэта яшчэ што! Мая аднакласніца, ўсё жывіццё працаўваўшы выхавацельнай у дзіцячым садку, зарабіла 195 тысяч! А аднакласнік, доктар-анэстэзіёлаг з рэанімацыйнага аддзялення — 500 тысяч!

Гэта вам як?»

Вечарам таго ж дня прачытала артыкул штатнага прапагандыста на тему дзяржавы для народа. Маўляў, ўсё лепши нам жывіць...

Ну так, табе, мо, і сапраўды, няжекска.

Пытайцеся новы нумар часопіса «ARCHE»

Унікальны нумар — 1108 старонак — цэлкам прысвечаны беларускай гісторыяграфіі 1920-х. Публікуюцца даследаванні найлепшых беларускіх гісторыкаў таго эпохі, прысвечаны гісторыі Беларусі Сярэднявечча і раннемадэрнага часу. Мітрафан Дойнар-Запольскі, Змітры Даўгяла, Аксінія Таўсталес, Васіль Дружыць, Уладзімер Пічта, Тадэр Забела, Андрэй Будзенскі, Антон Яніскі... Эта глыбока патріятычна выкрасцівалася савецкім ўладам. Афірами таго, яна цікавая і пазнавальная.

10 гадоў таму, увосень 1999 года, Беларусь перажыла пераломны момант гісторыі.

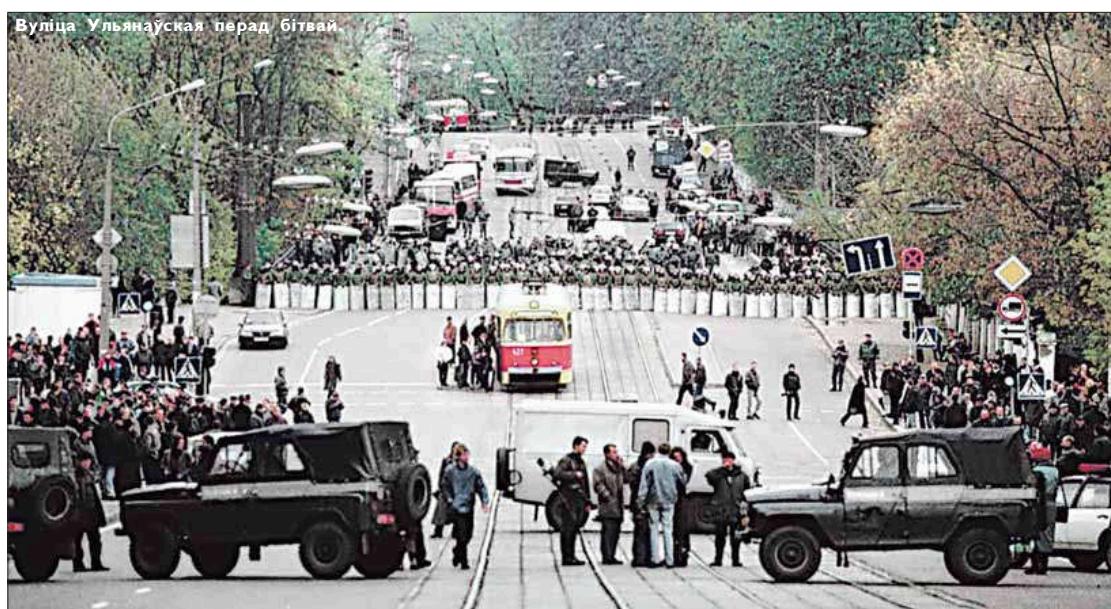
У Маскве цяжка хворы Ельцын ледзівье трывама уладу ў руках. Ягона папулярнасць у Расіі апусцілася да нуля. Клан Ельцыных нервова шкуру варынты захавання «прыхватызаванай» уласнасці. Усёмагутны алітарх Барыс Беразоўскі нанейсі час загарэўся іздзій захаваць статус-кво праз аднаўленне СССР. Хоць бы ў міні-выглядзе саюзу Беларусі і Расіі. Гэта стварала смірную пагрозу незалежнасці Беларусі. Варга было зачапіцца за такі саюз адным кіпцюрокм, і краіна завязла б у ім на дзесяткі гадоў.

Ці Беразоўскі Ельцын супрадузы гатовы быў пасядзіць у Маскве на царства Аляксандра Лукашэнкі? Ці пасля падпісання саюзной дамовы яго ліквідавалі б, як у свой час — генерала Лебедзя? Адказ ніколі не стане вядомым.

Дык вось, прапановы былі. Як распавядайдзі з удзельнікамі тых падзеяў, у Мінску спакуслівия афэры з Масквы ўсур'ёз амбяркоўваліся на нефармальнымі лукашэнкаўскімі палітібюро. Супраць прынадзячы, супраць фактычнай ліквідаціі незалежнасці Беларусі выказаўся тагачасны міністэр замежных спраў Беларусі Урал Латыпаў, тагачасны памочнік Лукашэнкі Міхаіл Сазонав і непатапішлівы рэдактар «Советскай Беларусі» Павел Якубоўіч. Пасленіні ўрэджаёнца Беларусі ў атакіні Лукашэнкі быў заанічес. У тым ліку і тагачасны кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Міхаіл Мінскіковіч, што акурат паслаў сына вучыцься ў Акадэмію ФСБ Расіі.

Незалежнасць грамадства разумела пагрозу, якая навісла над краінай. Незалежная прэса біла трывогу.

Увесну 1999 года апазіцыя спрабавала лейтвімізаціяць дзвягі-лайдзе ў краіне пляхам правадзення падпольных прэзідэнцічных выбараў. У адказ быў післядаваны Ганчар і Захаранка. Сотні людзей былі гатовыя на самыя рапушчыя дзеянні і з незалежніцкага боку. У паветры запахла навальніцай.

Кроў і таямніцы Маршу Свабоды'99

Лідэр апазіцыі запланавалі атаку на рэжым у форме вулічных дэманстрацый. Першай з іх — Марш Свабоды — адбылася 17 кастрычніка. Ініцыятыва яе правядзення належала так званай «новай хвалі» лідераў апазіцыі. Ляблевіч, Статкевіч, Віторка, Данійтка, Бандаронка ды іншыя яе лідэры застануцца ў першых шэрагах апазіцыі наступны дзесятак гадоў.

Дэманстрацыйны падрыхтавалася і палітычная паліцыя Лукашэнкі.

...У наступным годзе супрацоўнікі Міністэрства ўнутраных спраў лейтэнант Батурын папросіць палітычнага прытулку ў ЗША. Ён раскажа, што ўлада спечыяльна рыхтавала правакатарап

штатскім да Маршу Свабоды, каб дыскрэдытаць апазіцыю. Маўляў, ён і сам быў сярод тых, хто падбухтоўваў беспарадкі. Менавіта гэтыя штрафы падпілі пошту на вуліцы Змітрака. Быдлі на шляху шэсці. У меркаванасце сутыкненію маршоўцаў з сіламі спецъяльнага прызначэння загадзя даставілі паддоны з тратарнай пліткай, а іншыя шляхи для руху калоны быў перакрыты.

Дэманстрантам не ўдалося праўніцца да Адміністрацыі прэзідэнта. Іншай быў бы штурм.

У той пістарычны момант і апазіцыя, і ўлады пайшли на абвастрэнне, кожны плануючы яго па-свойму, але аднолькава разлічваючы скла-

растыцца яго на сваю карысць.

Разгону Маршу астудзіў гарачыя галавы. Такіх смелых дэманстрацый большы не будзе аж да Плошчы 2006 года.

Але ўлады вымушчаны былі лічыцца з настроемі мінскай вуліцы і студэнцкімі інтэрнатаў. Час запінтуўся, і нарашце ў Маскве на паверхню выйніруў Пущын. Пагроза незалежнасці Беларусі мінула.

Хто выйграў палітычную ўяніку той сутычкі? Улады разгарнулі кампанію ачарнення апазіцыі. З іншага боку, у шэрагі апазіцыі ўліліся дзесяткі юнакоў і дзяўчачак, прыгнаныя змаганням. Варга адзначыць, што пасля Маршу скачком выраслі продаўцы незалежных газетаў, у

тym ліку «Нашай Нівы». Адбылася палітычны розумай. Таму канчатковы вынік, у сухой рашце, быў хутчэй на карысць незалежнага грамадства.

Што пісала НН 10 гадоў таму? Перадрукуюць у скарачанні эпітаптак з маніфестацыі «Марш да Незалежнасці», а таксама аптыгненне ўзделыніку дэманстрацыі. Побач — эсэ студента, узделыніка шэсці. Для маладзейшых чытачоў «НН» гэтыя дакументы могуць стаць сапраўднымі адкрыццямі. Атмасфера тых дзён перадае таксама верш Славаміра Адамовіча, напісаны напярэдадні акцыі і апублікаваны пасля яе.

Барыс Тумар

Людзі прыходзілі на Марш з самадробнымі плакатамі. На фота: гэтая дзеячынка з часамі стала папулярнай тэлевядучай.

Гарыць расійскі сцяг.

Папулярны лозунг тых часоў: «Беларусь — у Еўропу, Лукашэнку — у ...».

Пад упрыманіем падзеяў у Сербіі студэнты зладзілі на вуліцах міні-карнавал.

гісторыя

Марш да Незалежнасці

Акцыя пачалася з таго, што на плошчы Якуба Коласа амонаўцы адабралі ў людзей... чорнага казла. На ім было напісаны «лукашэнка», і яго вялі наперадзе калоны.

У пятнаццаць хвіліну на другую па прастпеце Скварыны ў бок Акадэміі науак чалавек, а пад Акадэмію науак іх стала больш за 20 тысячай. У кароткім мінуту ўзло ўздел ужо больш за 30 тысячай людзей.

Спорыўзам для ўдзельнікаў мітынгу сталі разгорнутыя велазгарды 25-метровыя сцягі. Адзін бел-чырвона-белы, а другі — сіні з залатымі зоркамі, Еўрапейскага саюза. Люди пранеслі іх на руках праз узвес горада. З парку Багдановіча людзі вуліцамі Багдановіча і Варашані скіраваліся ў центр.

Людзі зварнулі на плошчы Перамогі, але праспект альпініста перагороджаны міліцыйскімі машынамі. Тады арганізатары павялі на тобу вуліцамі Калізова і Змітрака Бядулі.

На Змітрака Бядулі і адбылася самая буйная правакація дня: нехта кінү ў пад-езд да месціца 34-е паштовое аддзяленне, петарду, і пошта загарла. Мужчыны з хапоній кінулі ў агонь і загасілі яго, хапі самі атрымалі апекі.

Цікава, што літаральна за пару секунд да загарання насы кэрспандэнты зварнулі ўзагу на міліцыйцяў, што стаялі на вахце ля глыбі дэвярэй, хапі болей у капоне мітынгу. На гэты момант ужо не заставалася.

Наступны кардон амонаўцаў прынёс ішо на рагу Фрунзэ і Першамайскую. Амонаўцаў было толькі паро дзесяткаў. Іх змялі і зблі. Шлемы ж павыкаідали за плот холадакамбінату. Адзін з амонаўцаў, якому ў кароткі сутыць разблігі галаву, страціў прытомнасць, і яму дэмантранты аказаілі першую дапамогу, пасля чаго яго на руках знеслі калені.

Анатоль Прасаловіч. Я — правакатар

Апазіція зноў падзялілася. На «новую хвалю» і на «найноўшую». Гэта вам не сафік пазыксаціў і вяроўкаўцаў, не сафікі дэмакратычнага рэзістанса, не пакаленія, неадвольнае дыстанцыяванне. Адна генерація кілч-дагенераційнай маладзейшы (пераход вачыма) стаць стары дзядзіком, кръціць на маіх дагеногодзе: «Суки, не кідайте камі, ідём на Якуба Коласа, ані нас не будут троштага!». На пытанне, чому арганізаторы акцыі праслі дэволюцію на правядзенне Маршу ў не-літаратурычных уладах, сп.Бандарэнка адказаў каротка: «Каб пазбенчыць ахвяраў!». Праз тры гады той самы Бандарэнка аддзітухваў людзей у бок Калізова («Я арганізатар, бліка! Ідзём праз Першамайскую!»), а яны трахі пазней ягоныя калегі на справе Стакевіч ганбіць «правакатараду» і гнатаў на тóут назад на Коласа.

Вуліца Першамайская на скіле была пепракрытая пустыні УАЗікамі, але людзі не перакуальвалі іх: усё ж падводзіны іх быўлі асінаваны і не хорсткі.

Людзі слынну толькі трайны кардон АМОНа пры мосце цераз Свіслоч на Першамайскай. Арганізатары хапілі паварычы мішоўцаў назад, каб не дапусціць пралицы крываў, ды і даць там! Стрыя і жанчыны засталіся на зоры за развязано «Маршу...» на скіле. Пасля 15-хвілінных перамовав з амонаўцамі Мікола Стакевіч закліку дэмантрантаў выцянуць на плошчу Якуба Коласа. Дэмантранты сталі паціці назад. Але тут міліція з азартам заскакала дэмантрантаў заду, скапішы патруль чарнага каскоўцаў і збіваючы іх дубінкамі. У адказ маніфестантамі кінуліся вызваліць склонітыя побач з mostам вялізныя будыулі, цягніны з якіх падзеялі ў амонаўцаў, гулка грукоўцаў або металевыя шчыльцы. АМОН захінаў і шчыльцы або раз-попраз рабіў вылазкі. Асабіва не пашанчавала тым з міліціянтамі, што ў верападанковым запале адправаіліся да сваіх, і пераследчычы маніфестантамі, трапілі да іх... у палон: парад — калі уваходзі ў парк Горкага, пляц — на Пуліхава. Дэмантранты, адбішы атакі, спрабаваі разагнаць у бок «Беларусь» і на той час не паддаўся. У адказ міліціянты кінулі ў бок дэмантрантаў слезацечвя щашкі, але пойночны вечер памёс дымом назад на іх.

Пасля 15-хвілінага супрацтвавання уладаў кінулі на змучаных днём паходу дэмантрантаў спечназ.

Пачалося пальванне на людзей. Людзі траплялі ў засады ў парку Горкага альбо ў дверах. Сотні людзей шукалі скову ю гасці.

раноме, што на пачатку вуліцы Пуліхава, але і туды зварвалі спецызасады...

Калі дзесятка міліціянтаў і некалькі дзясяткі дэмантрантаў патрапілі, прынымі прынамі 7 чалавек трапілі ў скучку дапамогу ў цяжкім стане. Затрымана не менш за 80 чалавек. Спецслужбы высаділі дверы кватэры Стакевіча і арыштавалі яго. Затрыманыя і дзялітката расійскай Дзяржаўкімі ад сацыял-дэмакрату Беклемішава. Лідэр Фронту хаваюца. Збіты і затрыманы ды-рэктар Беларускага калегіума Альесь Анціпенка.

За некаторымі людзьмі саўчылі: газак, супрацоўніка газеты «Навіні» Мікола Саладуха спаліў ўжо калі ўнівермага «Беларусь» і місціціў (ён усё шэсце ішоў у бельм хацеце санітара, прададоў сваю выданне).

Лідэр апазіцыі ўсклікі ўсёю правай за сутьні на Мінгарэвіканам, які немаў вавана адмовіў у дэзволе на дэмантрантацию.

Аляксей Шыдлоўскі

СЛАВАМІР АДАМОВІЧ

СЯМНАЦЦАТЫ ДЗЕНЬ КАСТРЫЧНІКА 1999 ГОДА

Сямнаццатага кастрычніка
нікто нам не свята,
проста мы супраць апрычнікаў,
тым болей, мы супраць ката.

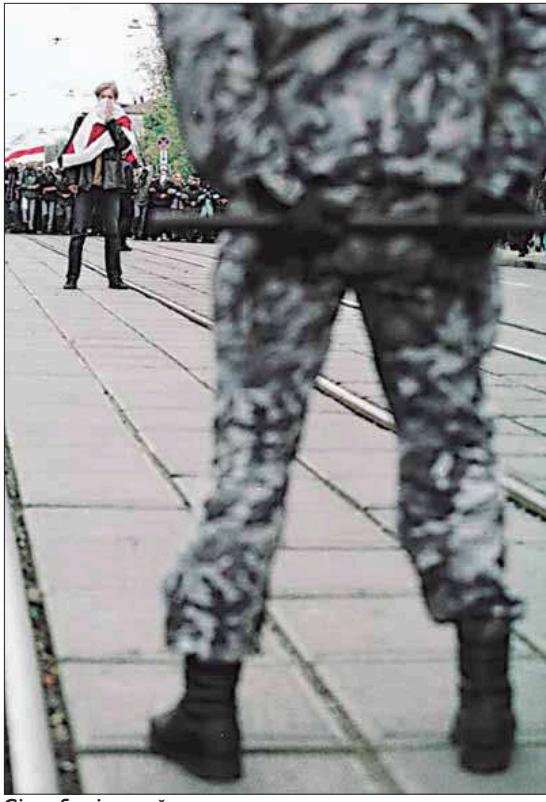
Хай дзень эты будзе халодны —
мы выйдзем з гарачымі сэрцамі,
мы рушым за Край наш родны
на штурм ржымовых фартыў.

Як росып чырвоных яблыкаў
на белай крывіцкай глині,
мы рынем з прадмесці і фабрык
на звязы трамвайніх ліній.

Под барабанным пошчакі,
под вокілы цэнтруёніу
мы зоймем турмы і плошчы
з патронамі ці без патронаў!

12 кастрычніка 1999 года

Матэрыялы этай паласы друкуюцца паводле «НН», №28, 1999.
Больш пра «Марш Свабоды — 99» на сайце nn.pn.by.

Сілы былі няроўныя.

Удзельнікі «Маршу» пра акцыю

Аляксей Шэйн, кіраўнік прэ-службы цэнтра «Супольнасць»:
У 1995—1996 упершыню паўстала пытанне пра страту незалежнасці. За наступныя гады ёсць паслелі звычынца з гэтай думкай. А ціпер рэальная пагроза з'явілася зноў, і людзі прыйшлі з новым запалам паказаць самім сабе і ўсуму све ту — і Расіі таксама — што не так і лёгка будзе акупаваць Беларусь.

Слава Корань, саліст рок-гурту «Уліс»:

За гэтыя гады людзі лепш зразумелі, што ў нас калі ўлады, зразумелі, што так праства свободу мы не атрымаем.

Уладзімір Арлюк, пісьменнік:

Мне заўсёды былі блізкія слова выдатнага гісторыка і пісьменніка сучасніцы Арнольда Тойніка пра то, што развіццё цывілізацыі адбываецца праз няспынны

днялог чалавечтва ці асобных нацыяў з Логасам, альбо Богам, вышэйшай сліле, якія бышам пасылае націў вылік і чакае адказу — раз, другі, трэці... Але аднойны надыхаўці той момант, калі выклік, застаяўшыся без адказу, можа пазначыць гісторычны скон нацыі. Беларусь падышла да гэтае мякы. Я прыйшоў сюды сёння, як хаджу на ўсе акцыі апазіцыі, не тому, што веру ў іх імгнены постпех, а каб адчыніць прысутнасць тая пасыннае творчэсце энергіі, якая, паводле таго ж Тойніка, здольная змяніць ситуацыю ў лепшыя бокі.

Сяргак Сахарыя, рок-мэнеджэр:
У нашай націясці, прыгнечанай акупаванай Беларуссі, знайшлося столькі людзей, здольных абзарынцаў чи незалежнасці. Мы чакаем ад этага толькі аднаго — рэвалюцыі. Ура!

Бяляцкі (злева)
і Вячорка
спаліць гэту дзянь дамову.

У Марши Свабоды ўзялі
удзел некалькі дзесяткаў
тысяч чалавек.

Хлопцы з «Белага легіёну»
ішлі на прадміністрацію.

У адной руцэ дубец,
У другой — пакет.
Магчыма, гэта хлопец прабраўся ў Мінск на шэсце з іншага гораду. Вакол стаўліцы былі выстаўленыя кардоны амону, што затрымлівалі ўсіх падазроных.

А хмарачос-такі будуюць

Прыемна было прачытаць у допісе «Хмарачосы схаваліся» («НН» №36), што будаўніцтва ў Мінску высачэзных дамоў-цыліндраў на вуліцы Танка і хмарачосіка ля Кастрычніцкай плошчы не адбудзеца. й білжэйшыя гады. Але радавацца рана.

Працэс разбурэння ансамблю Кастрычніцкай плошчы не спынены. Вядома, што наша доблесная Навукова-метадычныя рады пры Міністэрстве культуры афіцына вынесла распаўненне аб пазабудзенні будынка ціпераціяня музея Вялікай Айчыннай вайны статуса гісторыка-культурнай капітонасці. Завіядзенне гэтага рашэння рады Саўмінам, якое можа адбыцца пасля пераезду экспазіціі музея на новыя месцы, дазволіць будынак разбурыць.

Побач з Музэем Вялікай Айчыннай вайны ідуць работы па будаўніцтву 1-й чаргі нейкага «многафункциональнага комплекса павышанаі камфортынасці». На аградзіках будоўлі развесаныя выявы праекта: на месцы ціпераціяня музея — пустая пляцоўка, а побач — уёс тва жахнанія хмарачосік! Толькі цяпер ён заведца «комплекс».

Пакуль будаўніцтва высачэзных будынкаў часова адкладзена, бо німа грошай у інвестараў, у грамадскісткі ёсць матчынансель для праекта супраць іх з'яўлення.

Наватое, што ўжо начаць будаваць, парушае ансамбль плошчы завільней вышынёю і неадпаведным архітэктурным абліччым. Каля «комплекса» пабудуюць, будзе пахаванія бліскучая ідэя архітэктара І.Лангбарда — зінкіе візуаль-

най і прасторавая сувязь Кастрычніцкай плошчы з велічнымі гмахамі Опернага тэатра.

Унікальны будынак Оперы быў запраектаваны як адна з галоўных архітэктурных дамінант, што мусіла упрыгожваць гарадскія панарамы з розных напірункаў, надаваць ім пазнавальнасць. Пры размяшчэнні новай забудовы гэта гэта не ўлічваецца, чым робяць школу аблічу стаіць.

На мінскіх Фестывалях архітэктуры арганізатары не інфармуюць глядачоў аб усім значымым, што будзе у Мінску пабудавана. На выставах не было праектаў гіпермаркетаў «Карона» і «ПраСтор» — велізарных, але архітэктурна нічымніх, якія ўзілі на відных месцах. Не было і праекта нядалёна пабудаванага «Дома Масквы», які грабуе архітэктурным атакіннем і прэтэнзіенай расфарбованы. Не выстаўляліся праекты расійскай амбасады, што нядалёна пабудавалі ў заліненай зоне, і праект рэканструкцыі мінскага цырка з вялікай сучаснай прыбудовай. Дай многія праекты, што на выставу трапілі, маюць недахоп — нельга ўяўіць, як будзе выглядаць аб'ект у реалынасці, бо падаюцца найвыгіднейшыя ракурсы і прыхарашыны колеры.

Ігар Байкоў, Мінск

Атамны ашынік

У Расіі ніяма грошай, каб падыкатаваць крэдыт у пяцьсот мільёну даляраў.

Але калі Беларусь пагодзіцца надзеяць атамны ашынік і будаваць у Астраўцы АЭС, Мядзведзеў і Пуцін выдаўдзіць крэдыт у дзеяцьці Мільядраў.

Калі Лукашэнка без згоды на-Родз, як ён кажа, «кірас каленя», пабудуе АЭС, то праз трыццацьгадовую ягонасць сын Кола будзе двойныя стаіцы і грасіць у расійскага атампрома, каб прададзіць ядернае паліту, каб забралі на перарапра-бюджет ядернікі аддзікі.

У нашай краіне дастаткова іншых крыніц электраэнергіі. Зусім не выкарыстоўвацца энергія ветру — у іншых краінах свету ветэр дае больш за 20% электрычнасці. Толькі начацца будаўніцтва элек-трастасці на білагіле — іншыя краіны ад эгата атрымліваць да 30% патрбы ў электраэнергіі. Гачаючыся будаўніцтва підстасці на Немане. Але зусім не выкарыс-твойца энергія малах рэк.

У Навагрудскім раёне калісці працавалі 22 мінны. Многі з іх і сёня стаіць. Калі перадаць іх у аренду прадпрымальнікам, яны пе-рабудуюць іх у мін-«электрастасці», якія даваць чатыры гадзіны ў суткі будуць даваць электра-чнасць. Но воданапялкавыя аэ-рах можна гадаваць рубы і прада-ваць.

Заходня ж Еўропа прыгледаць-ца да энергіі сонца, якая паку-выкарыстоўваецца людзмі меней чым на 1%.

А.Кузьміч, Навагрудак

Смяротнае пакаранне — жахліві ўчынок

У амерыканскім часопісе «National Geographic» чытаў артыкул пад загалоўком «Death knell», гэта значыць «халтурны звон» ці «жалобны звон». У Беларусі я бачу та-кія звоны ў Хатыні, дзе комплекс-помік на горань падыўшы людзей у Другую световую вайну ад фашысты. Статут мужчыны з хлоп-чыкамі мёртвым на руках... Робіцца сумна, як гледзіш на яе. Слупы са

званамі, якія выбіваюць халтурны звон... Гэта вымушаеца душою.

У часопісе «National Geographic» ідуць разом з іншым «халтурным звоном», гэта трымачы смяротнага пакарання, што існуе ў Беларусі. І пакуль я будзе амененася, да Еўрасаўза будзе немагчыма далучыцца. Войны ішоў праз Беларусь, і шмат на-радзе запішыў. У час склажкі — жахліві ўчынок. Ад урада траба даваць бак экзекуція была ад-мененася. Думаю, людзі прыдурдз-ца разумэннем і гэта зробіць.

Кастусь Верабея, Фарнігдайл (ЗША)

Не правапісам адным жыве мова

Колькі было шуму-галасу вакол разрэзмы!

Беларуская правапісавіца!

Нарэшце ёсць сінішлікі. Асабі-ліўя зарэзаныя лінгвісты-нормадаўцы.

Новыя правлы, у якіх з'яўшила адлюстраванне ўнавуко-ва і грамадзянская пазыцыя (у тым ліку адмінова) перадаўваць на пісьме асіміляцыйную мяккісць зычных з дапаможнай літарой б), узаконімі і ўступаюць у дзеяньне з 1 верасня 2010 года.

І гэта ж буда пакінута след у свя-домасці грамадства, найперш ін-тегрэнты. Паміжнае боляць нека-торых рэдактараў. Крой Божа па-рэшце «правапісавіц! Ніярэдзі ў гэ-так паніже ўкладаюць граматыку і на-ват паксікі».

Усведамляючы ўсю важнасць правапісу арфаграфіі, мы не павінны вылічыць з'пад уніяных ін-аспекты ўжывання слова, пытанні культуры мовы і стылістыкі.

Каб дапамагчы настайнякам (а

праз іх і вучням) засядзіць новыя

правлы, акадэмічныя лінгвісты

А.Лукашанец, Лінкунівік. І-канди-раціен дасюць да іх тлумачні

(«Роднае слова», 2009. №1—9).

Прайда, засядзіць на пытнан-

іх правапісу, яны часам недастат-

ковы патрабаваныя ставіцца да

паддактукі публікацыі ў ціль.

Так, у каментарыях на правапіс-

іх з'яўляюцца: «У вершавых

тэкстах для захавання рыфмы за-

мест на складавыя можа пісаць ў

нескладавыя (і наадварот): «У

добра час на улонні въсковым,

дзе вадацца крънічна б', нау-

чўціся я матчынай мове і задумы-

ных песні ў яе» (Л.Гаўрылікін // «Роднае слова», 2009. №6).

Адразу мусім паправіць мова-з-наўj — не празіл Г.Лаўрылікін на-пісіў верш, а пэзік Ларыса Ген-юш. Мо ў нейкіх лінгвістычных картах-прыкладах пропішыў і им пісменнікі былі паддзенены скла-рочаны: ЛГ. А каментары скара-чаны раскрылі наўгадагац. Ці якія падзіннікі паклартаў? Але ж ціп-рэз мовазнаніцы «підадзеналіся» за кошт даследнікаў з Інстытута літаратуры — аб'яднаныя ў адной акадэмічнай установе. І маюць усе магчымасці паслыхаваць вырашчаць проблемы аўтарства тэксты.

Але будзьмо паблажлівымі да наўкоўшчыні і рэдакцыі часопіса (на жаль, у друку не з'яўляе ўнікнічнаст-дагляд, апісан). Куды горы тое, што, падаючы сказ/іллюстрацыю да правіл лінгвістычнай, не выкарыс-твойца ўнікальныя б'яз. Дзяўліць «наву-чыўся» мае пры сабе два залеж-ныя, злучаныя пры дамаганні злучніком «на» назоўнікі — «мовы», «к'лес». Куды горы тое, што, падаючы скоз/іллюстрацыю да правіл лінгвістычнай, не выкарыс-твойца ўнікальныя б'яз. Дзяўліць «наву-чыўся» мае пры сабе два залеж-ныя, злучаныя пры дамаганні злучніком «на» назоўнікі — «мовы», «песні».

Напэўна, пры публікацыі верша аўтарская словазлучнічна «наву-чыўся матчынай мовы» пагравікі паводле сучаснай граматычнай нормы (навучыўся матчынай мове).

Калі на бозайці былі паслайды-на ўніверсітэту ў форме роднага склону (мовы, песні), памылкі не было. Такія варыянты: «наву-чыўся я слоў беларускіх ад мачі» (Я.Купала). Параўнаем таксама: «вучыўся я ўжыкае матчынай мове».

Мемуары Абуховіча, фрагменты якіх былі надрукаваны ў 1916 годзе ў газеце «Оман» (Вільня) — яркі помінкі эпохи з цікавым зместам, жывою мовай.

Магіла Абуховіча на гарадскіх могілках Слуцкіх захавалася.

Распрацоўкі помінкаў Слуцкім пакідзілі Альгерду Абуховічу (псевд. Граф Банды-нэлі). Ен разам з Багушэвічам па праве ліцэнзіі пачынальнікамі скончыў на выльных месцах працы на бібліятэцы на вуліцы Расійскай імперыі, «Суд», «Воўк і пісці», вер-

шы «Дума аб Карале XII».

Мемуары Абуховіча, фрагменты якіх былі надрукаваны ў 1916

годзе ў газеце «Оман» (Вільня) — яркі помінкі эпохи з цікавым зместам, жывою мовай.

Магіла Абуховіча на гарадскіх

могілках Слуцкіх захавалася.

Распрацоўкі помінкаў Слуцкім пакідзілі Альгерду Абуховічу ёсць у

культурана-асветнічкім клубе «Сладчына».

Анатоль Валахановіч, Мінск

Хутка знаміты твор Лангбарда будзе заслонены банальным сучасным будынкам.

аўтары ўважліва перацьвятоць ру-
капіс і выправіць адзначаныя ды-
нішнія хібы.

Алесь Каўрус, Мінск

Помнік Слуцкім паясам

У «Зводным плане ўста-
ноўкі манументальных збудо-
ванняў у Рэспубліцы Бела-
руսь у 2009–2012 г.» («Куль-
тура», № 23) разгортаўшася шы-
рокая панарама помінкаў, якія
могуць быць устаноўлены ў Беларусі ў бліжайшыя гады.

Не абыдзіліся у пераліку і горад Слуцк. Помнік, які міркуе ад-
рачыць у горадзе, — Ілью Капініч.

Мне здаецца, гэта не зусім по-
ўнаму.

Трэба якшо чадаць помінкі вя-
домым на ўсім свеце Слуцкім пая-
сам.

Мэтагодна разгледзець і пы-
танні аб адкрыціі помінка бела-
рускім пісменнікам Альгерду Абуховічу (псевд. Граф Банды-
нэлі). Ен разам з Багушэвічам па праве ліцэнзіі пачынальнікамі скончыў на выльных месцах працы на бібліятэцы на вуліцы Расійскай імперыі, «Суд», «Воўк і пісці», вер-

шы «Дума аб Карале XII».

Мемуары Абуховіча, фрагменты якіх былі надрукаваны ў 1916

годзе ў газеце «Оман» (Вільня) — яркі помінкі эпохи з цікавым зместам, жывою мовай.

Магіла Абуховіча на гарадскіх

могілках Слуцкіх захавалася.

Распрацоўкі помінкаў Слуцкім пакідзілі Альгерду Абуховічу ёсць у

культурана-асветнічкім клубе «Сладчына».

Анатоль Валахановіч, Мінск

Цяжкасці пераводу.

Сучасная казка

Жы́-бы́ адайн хлопчык. І

працаваў ён на будоўле. І заха-

цяліся яму прадоўжыць навучанне

у галоўным універсітэце свай ло-

бай краіны. І надышоў час іспы-

тай... І падзядаваў ён іх ноглабы.

І павёў ён дакументы ў універ-

сітэт на завочнай платніце, бо не

мог на дрэніні вучыцца. Маці

ягоная па стане здарой на пенсію

выйшла, а пенсіі той 270 000

рублёў.

Ва ўніверсітэце ж казали: «Калі захочаце на бюджетнае пэрвас-
ціся, памятайце — 75 адсоткаў аднік выдатных б'яць павінна». І загаражує хлопчыкі этым ад-
захадам.

Але праціўнікі падаюць на бюджет

найчарцікі, а за вынікам на пі-
шы.

Ды амавілі хлопчыкі, бо не

былі выдатных як 75% і было.

І загаражуе хлопчыкі зі слоў

«Падзядаваць, падзядаваць».

І ходзіць зарады, а за вынікам на пі-
шы, што хлопчыкі, падзядаваць

дзе. І калі дзе зустраніца, зверніца

хлопец ганы да вас, а можа, і не ён,

а чалавек з лесам падобным, вы

будзе мажлівасць у вас дапамагчы

яму пракаці — не адвароўвайцеся.

Лявон Воўк, Гомель

ГАЗЕТКА ДЗЕТКАМ

КАТУРОЎКА

П-мастасцьку

Воўк кату

На пяту

Нанёс тату.

Кошачку здзівіў

Сяброўку —

Кот зрабіў

Катуроўку!

Уладзімір Мазго

Больш вершаў — на kazki.by

Драсюс Кядзіс: новы Робін Гуд Літвы

Гэтая падзея скаланула ўсю Літву і паступова набывае сусветнае гучанне. 5 кастрычніка ў Каўнасе быў расстрэліны суддзя Ёнас Фурманавічус, а праз некаторы час стала вядома пра забойства жанчыны, якая разам з ім была завязаная ў гучнай справе пра педафію. Чалавек, які нібыта з'яўляецца іх забойцам, 37-гадовы літвец Драсюс Кядзіс, стаў у Літве народным героям. Бо здзейсніў самасуд над людзьмі, якіх лічыў вінаватымі ў гвалце над сваёй маленкай дачкой.

Пачатак гісторыі

Справа распачалася ў лістападзе мінулага года. Жыхар Каўнаса бізнесмен Драсюс Кядзіс пасля разводу з жонкай судзяйца за праўва апекі над дачкой. Дація пакінула яму, але падчас судовага працэсу Кядзіс заяўіў, што ягоная дачка падвяргалася сэксуальному гвалту з боку трох неядомых людзей. Праваахоўныя органы тады прамаўчали, але сам Кядзіс публічна абвінаваціў спачатку падлітка Андруса Усуса, а пасля і суддзю Ёнасу Фурманавічу ў гвалце над дзіцем. Дзяўчынка нібыта апазнала гэтых двух людзей, а яшчэ адзін чалавек застаўся неапознаным — ягояня называла імем Айдас.

Паводле распovedаў Кядзіса, дачку педафіям «прадавала» ўласная маці і сястра сабройкі Кядзіса — Віялета Наушнавічэнне. Гэтыя абвінавачанні бацька з'яўліся публічна распавешчай і ў пісьмовым выглядзе перадаў шматлікім чыноўнікам, грамадскім дзеячам, прадстаўнікам арганізацый на абароне дзіцей. Кядзіс нават стварыў сайт, прысвечаны скандалу. Там было змешчана і відэа, дзе ягоная дачка Дэймантэ распавядае пра тое, як яе гвалтілі. Але рэакцыі з боку ўладаў ён так і не дачакаўся.

Абвінавачаныя заяўлі, што не маюць уяўлення, пра што гаворка, а Усас — што Кядзіс помсціць яму за тое, што дапамог бытой жонцы дабіць апекі над дачкой.

У звароце да журналістай Кядзіс заяўіў, што «развалиць Савецкі Саюз было лягчэй, чым цяпер прымусіць пракурора і суддзяў Літвы рабіць сваю працу, а гэта значыць змагацца пра справядлівасць, а не служыць злачынцам».

атрималі заслужанае пакаранне». Сакрэтнасць справы толькі пабольшыла цікавасць літоўскага грамадства да яе. Па ўсёй краіне прыйшлі акты пратэсту. Не даўнія лады прыносілі запаленыя свечкі, мяккія цацкі і дзіячае адзенне. На працягу некалькіх дзён калі пракуратурэ Вільнюса і Каўнаса добраахвотнікі зірвалі падпісы неабязкавых, пасля чаго перадалі петыцыю прэзідэнту Літвы. У дакументе ішла размова пра поўнае расчараванне народа ў літоўскім правасуддзі.

Літоўцы прапануюць Кядзісу ісці на чарговыя праздэнцкія выбары. У сацыяльнай сетцы Facebook была створана старонка, прысвячаная помесцівам бацьку. На момант напісання артыкула там было больш за 6 тысячай прыхільнікаў і пасціоні каментатаў.

Каментуюць старонку ягония землякі і людзі з Польшчы, Сінгапура, Паўднёвой Карэі, Македоніі, Швеціі. Каменттары поўныя захаплення: «У гэтым хворм свеце Ты сапраўдны герой!», «Я малосі прое, каб усё было добра і каб ты хутка ўз'яднаўся са сваёй сям'ёй», «Добрая справа, Драсюс, забі ўсіх». Многія пакідаюць у каментарах свае нумары тэлефонаў.

Нават калі ўлады агучаны, што суддзю і жанчыну забіла мафія, што самасуд быў несправядлівы, яны ў гэта не павершылі. Справа Кядзіса закранула людзей усіх поглядаў. Многія з іх маюць уласных дзіцей і ведаюць, што іх дачка і цынкі могуць апынуцца на месцы Дэймантэ, але хто абароніць?

Гісторыя Кядзіса нагадавае галіндскі баевік. А калі нават такія кіна — дык будзе зняты паводле гэтага сюжэту. У многім дзякуючы тому, што такі месціца ў галіндскіх баевіках — станоўчыя герой, яны так і спрымаюць грамадствам. Але сама суд не ёсць панцяцай ад балочнага проблему таго кіштату. Но не ўсіх ахвярай знойдуцца такія абаронцы. Пытанне Кядзіса мусіць решыцца не з пісталетам, а з выбарчым бюлётэнем у руках.

Вольга Жарнасек

Сакрэты Сойма

Амаль адразу пасля падвойнага забойства Сойм Літвы аўб'явіў пра стварэнне часовай парламенцкай камісіі, якая павінна займацца расследаваннем аbstавінай забойстваў у Каўнасе і аўбінавачання Кядзіса. Камісія таксама павінна была праверыць, чаму не было рэакцыі на аўбінавачанні бацькі. Менавіта бяздзейнасць уладаў, па адной з версій, магла падштурхнуць Кядзіса да самасуду.

Сам мужчына знаходзіцца ў міжнародным вышуку. Цікава, што за ўвесі час паступіла ўсюго некалькі званкоў пра то, якія магчымае месцазнаходжанне, хані звязчайна тэлефоны разрывоўца ад жадаючых паведаміць, такую інфармацыю. Народ адназначна стаў на бок бацькі. Нават хаваючыся ад праваахоўных органаў, Кядзіс не спыніў баўшы. Многія чыноўнікі атрымалі ад яго ліст, змест якога пакуля не раскрываецца. Невядома, ці ёсьць там прызнанне ў здзейсненем злачынства. Наогул, расследаванне цяпер амаль засярчанае, каб не падаграваць і без таго бурную

дзіця? Яно нарадзілася па-за шлобам, ад жанчыны, з якой Кядзіс неўзабаве разбegaўся.

Паводле звестак газеты Lietuvos rytas, следчая не выключаюць, што забойства суддзі — гэта хітры план ковенскіх баўшы, якія прыкрыліся скандалам, звязаным з педафіяй. Не выключаюць і версію, што злачынцы спачатку забілі самога Кядзіса, а потым расправіліся с суддзей. Тым не менш, зараз вакол людзей, імёны якіх былі агучаныя Кядзісам, вытаялена ахова.

Адчайным бацькам скарысталася мафія?

Апошній заявай Генпрокурора стала тое, што забойства суддзі Ёнаса Фурманавічу, хутчэй за ўсё, не звязанае са справай педафіі. Гэта ж пасцвердзіў кіраўнік парламенцкай камісіі, якая праводзіць расследаванне. З іх слоў, следчая звязрнула ўсвяту, што спачатку Кядзіс вінаваты у гвалце над дзяўчынкай толькі падлітка Андруса Усуса, а маці дзяўчынкі, якія сястры і суддзю Фурманавічу стаў вінаватым.

Іншыя — што на заявы мужчыны не зрагавалі прадстаўнікі праваахоўных органаў.

Напіядадні забойства Кядзіс распачаўся здзіўліты, які ён называў «Ліст нікому». Там ясна прасочваўся эмацыйны стан мужчыны:

«Я хачу верыць, што ў гэтай гілой дзяржаве ёсць яшчэ шчыльны і правадырвальны людзі, якія зробяць усё, каб педафілы і вырадкі

КРЫМІНАЛ

Каб скрасіці гарэлку, абясточыў вёску

18 кастрычніка ўначы невядомы адключыў ад электрычнасці вёску Велін Рэчыцкага раёна. Абясточыў цэнтральны рубільнік і выраўзвіў дзвірняную каробку з дзвірням, каб патрапіць у вясковы магазін. Там ён укraіў цыгарэты, спіртныя напоі, цукеркі, сок і каўбасу амаль на 2 млн

рублёў. За апошні час гэта не першы дзёлкі крадзеж з сельскім крамам. У ноч з 7 на 8 кастрычніка невядомы праламаў сіянью кацельнай і патрапіў у магазін вёскі Шэрсцін Веткаўская раёна, адкупіў ukraіў ежы і пітвы на 13 млн рублёў.

Гарэл завод шасцірнёу у Мінску

Меркаваная прычына

пажару — парушэнне патрабаванняў бяспекі электрАЗВАРШЧЫКАМ і слесарам, якія праводзілі рамонт п'яня. Пажар ліквідавалі 100 работнікаў МНС з прыцягненнем 32 адзінак ратавальнай тэхнікі. У выніку ўзгарання было знішчана 80 пагонных метраў транспарцёрнай стужкі, 100 пагонных метраў транспарцёрнай

стужкі пашкоджана. Рабочыя, па віні якіх, як мяркуюцца, узімі пажар, не пацярпелі. Калі начаўся задымленне, яны без праблем выйшлі з цэха.

Двухгадовую дзяўчынку шукаюць 355 чалавек

Паведамленне аб дзіцяці, якое згубілася ў лясным масіве пад Калінкавічамі,

прыйшло 14 кастрычніка. Бацька і дзед двухгадовай дзяўчынкі адправіліся на каляхах у лес у грыбы. За пяць кіламетраў ад вёскі Варатын яны спынілі кані. Бацька пайшоў у лес, а дзядуля застаўся дзяўчынкай пры возе. Неўзабаве і дзед ненадоўга пайшоў у лес, а калі вярнуўся, дзіцяці ўжо не было. Дзве гадзіны бацька і дзядуля

шукалі дзяўчынку самі, а тады звязрнуліся ў міліцыю. У пошуках браўлі ўздел 355 чалавек з РАУС, МНС, лягас, Міністэрства абароны, чыгункі, іншых службай. Дзіця знойшлі чыгуначнікі за 800 метраў ад месца зникнення. Аказаваецца, яна заснела. Дзяўчынка трапіла ў бальніцу з дыягназам «агульнае пераахаладжэнне»

СМ; БелААН

Фальш літаратурнага генерала

**Наталка Бабіна піша
пра новы твор Аляксея
Дудара.**

Як можна зразумець з предмовы чыноўніка з апарату савойнай дзяржавы, кінааповесць — і фільм, які здымалася на сродкі гэтай арганізацыі, — мае на мэце паказаць «сараўднае сбіроўства і братэрства» розных нароў падчас Вялікай Айчынай вайны. Аслабіла расіянаў і беларусаў.

**Аляксей Дудараў. «Брэсцкая
крэпасць», кінааповесць
(«Неман», № 7, 8, 2009 г.).**

Крытык паказаў, як не трэба пісаць

Раман Уладзіміра Гіліамёдаў, у якім ён «разгартавае шырокасць эпічнае палатно жыцця Захоўнай Беларусі ў міжваенны час», я з цікавасцю чакала. Пачатак падаўся мне пераказам адной з лібідных кніг — мемуару старога берасцейскага камуністы Валентына Ласковіча «З племені ніяскораных». Яны выйшлі па-расійску ў 1999 г., і адным з рэцензэнтаў кнігі з'яўляўся дырэктар Інстытута літаратуры, акадэмік Гіліамёдаў.

Напэўна, пратыпнага засноўных герояў, сібяр КПЗБ, падпольшчыка Косці, — якраз Ласковіч. Многія эпізоды з мемуарамі Ласковіча ўвайшлі ў раман у дэталях. І перарабыванне ў берасцейскай турме, дзе быў тады наглядчык па мінушыцах «Конская галава»; і знаёмства там з Аляксандрам Гаўрылюком; і выпадак, калі да вязніў нечакана прыбыў паляескі ваявода Костэц-Бярніц і распаралдзіўся выпусціць усіх, акрамя Гаўрылюка. І тое, як Косці, уцікаючы ад паліцыі, высакій зімой босьмым у акно, і, каб не памарозіць ногі, вымушаны быў абкрупіць іх ручнікамі, знятыхі з крыжоў на яўсковых могілках... У гутарыцы з адванскоўцамі Косці распавядзе пра выпадак, таксама расказаны Ласковічам у мемуарах: ён і ягоныя сабры начапалі на сасне чырвоны стыг, прымаваўшы віхухоўку. Паліціянт палез здымыць стыг, прыстасаванне выбухнула, і

**Уладзімір Гіліамёдаў
«Валошкі на мяжы», раман,
(«Полымя», №8—9 2009 г.)**

У фільме дзеянічаюць реальныя людзі — Фамін, Гаўрылаў, Кіжаватав. Реальнымі прозвішчамі называемыя кіраўнікі немецкіх вайсковых падраздзяленняў. Беларускі складнік братэрства нароўд — старшина Валашанок, які гаворыць па-беларуску (паўбітачы словаў, незразумельных расійскамоўным) і ідзе на герайчную смерць, іграючы на гармоніку «Польську-трасху». Яшчэ ёсьць чачынец, які перад смерцю спявае віселнную чачынскую песню... Ніяма ні згадкі пра берасцейскую турму, дзе чакаюць смерці асуджаныя саветамі, у tym ліку і будучы кардынал Святак. Ніяма ні згадкі пра адчужэнне палка НКВД, рас-

Ольга Дадашені

кватараўанага ў крэпасці, ад мясцовага насельніцтва.

Новы фільм будзе розніца ад старога, знятага паводле сціплара Смірнова, большым натурализмам у паказе смерці (разарванае спіра-

дам цела дзіцяці, выбітыя вочы неміцаў і. д.), наўнансцю жанчынай у бялізне, дытым, што герой — абаронцы крэпасці — час ад часу жартуюць. І яшчэ ўздыгу будуць з'яўліцца «лікі праваслаўных святых», што засталіся на сценах гарнізоннага клуба — былога царквы (між іншым, ад 1921 да 1939 года гэта быў касцёл, а не царква)... І гэта напісаў аўтар «Вечара», які демантаваў тады такую тонасць пачуцціў... Эх!

Кінааповесць цалкам укладаецца ў савецкую традыцыю твораў пра вайну і таго жалезабетоннага ўслыўлення падзвігу савецкіх абаронцаў крэпасці, якое цалкам пакрыла сабою праўду реальнасці і надоўга

зрабіла реальнью гісторыю Брэста толькі прыдаткам да пануючай ідэалогіі. Ёсьць нешта выключна няшчырава і цынічнае ў тым, як гэта разынімалася пілер.

Сканчанасць «Брэсцкай крэпасці» словамі, якія набраны тлустым шрыфтом: «Прабачце нам... Прабачце нам... Прабачце!» Насамрэч, да месца. Аўтару спраўду ёсьць за што выбачаща. Сбіроўства нароўд — вялікая кантоўнасць. Любым фальшам яму можна толькі нашкодзіць.

Калі я працавала на заводзе, за работу са шкоднымі речывамі нам выдавалі малако. Калі чытала новы твор Дудараў, мненскама хадзелца на піцціца гэтага гаючага напою.

Адроджаныя пад Сатурнам

Гэта «Пакуты маладога Вертэра» па-беларуску. Піша Павал Касцюкевіч.

...Нарадзіўся ён пад Сонцам — значыць, жыццё яго будзе светлы, радасны, чысліўны. Нарадзіўся ён пад Сатурнам — жыццё яго пойдзе па кръвой арбіце, будзе нястадальным, поўным нечыменасці і напоўніць чалавека песімізмам і меланхолізмом...

Віктар Вальтар. Раман «Роджаныя пад Сатурнам».

Пакуты маладога Вальтара

Эта «Пакуты маладога Вертэра» па-беларуску: з невыгручальным, дадзялкам адрэдкенства, дзе ўласны лёс не адасаблівіца ад лёсу краіны, з рэзкаводарнымі дамешкамі модных у 1920-х акультуму і пісіханізму.

Але, у адрозненіе ад гэтай складнай вертызны ю Беларушыну лінду, выштраваныя сюжэты і рытміка. Ужо можна прыпадабніць уласнou долю да лесу папярэднікай. А калі ўзорыца яшчэ тэорыямі пісіхаанализу, ды можна вывесці архетып беларуса і беларускага руху.

Тутогу аброе постась нібыта таксама «роджанага пад Сатурнам» Максіма Багдановіча — як усасланнік накананавасці, наперад вядомага трагічнага канца здольнага чалавека і краіны, не-спраўдженага жыцця, вырачанага на канане руху.

А дзе найлепші рэфлексуеца, як не ў Залатой Масарыкавай Празе, не паточанай таталітарызмам? Як не на тэле стракатага маскараду эмігранцкага жыцця? Жыццё, дзе пануе прынцыповае размежаванне паводле палітычных перакананій — і алінагалосная ціхмінасць у чаргах па стыпендыю. Дзе вядуцца бясконція спрэчкі паміж схуднелымі сацыялістамі і зацыраванымі лібераламі. Дзе, урэшце, дзеяньчыцца...

Стракаты маскарад
эмігранцкага жыцця,
бясконція спрэчкі
паміж схуднелымі
сацыялістамі і
зацыраванымі
лібераламі, фрэйдызм і
акультызм у рамане
Вальтара.

юць такія па-гётайскую двайствыя постасці, як Янка Станкевіч і Тамаш Грыб.

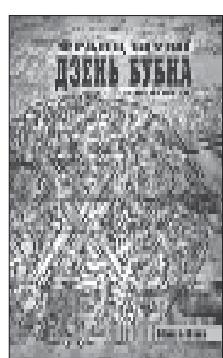
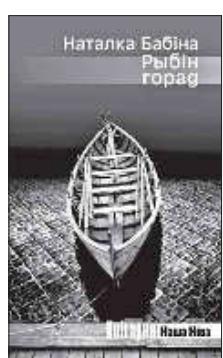
Пісьменнік Віктар Вальтар (1902—1931), грамадзянін міжваеннай Латвіі, напісаў свой раман «Роджаныя пад Сатурнам» незадоўга да смерці ды не паспей выдаць яго кнігай. Першую складку для публікацыі рамана зрабіў палітычны дзеяч і былы міністэр абароны БНР Кастантін Езявітав у 1932 годзе, але кніга была выдадзеная толькі сёлета.

Павал
Касцюкевіч

Фрэйд і Багдановіч

Канец 1920-х — самы час для

Віктар Вальтар. Выбраныя
творы. Раман, вершы, пераклады.
Уклад. М.Казлоўскага, С. Панізіка.
— Мінск: «Кнігазбор», 2009. —
280 с., 300 ас.

ПЫТАЙЦЕСЯ Ў КНІГАРНЯХ І Ў НЕЗАЛЕЖНЫХ РАСПАЎСЮДНІКАЎ

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ

IV. Агні дрыгавічоў

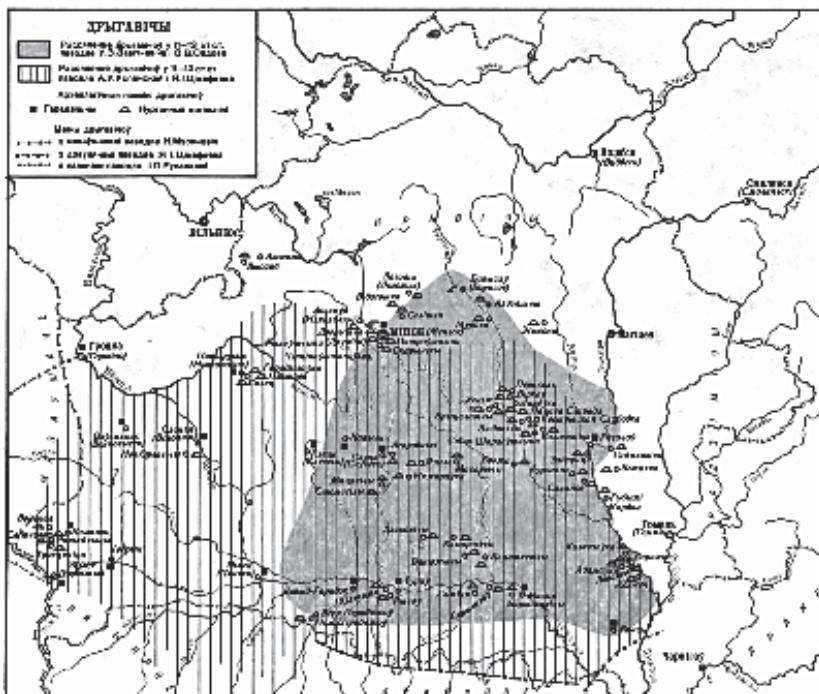
Раздзелы з новай кнігі гісторыка Алега Дзярновіча.
Працяг. Пачатак у №26, 28, 30.

Праблемнае «трыадзінства»

На прикладзе крываючай і прыналежнасці гэтай этнічнай супольнасці на ранній стадыі яе развіція да балтаў, мы пабавілы, што храстаматычная схема ўсходнеславянскага троцдзіства прыднока беларусаў (крывачы + дрэгавіцы + радзімічы) не спрацоўвае. Ад асцярожнага признання, што Пабужжа і Памор'е міжнародна засяялі балты яцвагі, гісторыкі, услед за археолагамі, вымушаны звяртатца да этнічнай інтерпретацыі іншых племенных супольнасцяў на тэрыторыях супольнастей Беларусі, вядомых нам паводле летапісаў. Непазбежнае пытанне — як складаецца сітуацыя з сучасным разуменнем паходжання дрэгавічоў і радзімічаў? Падобна, что і тут нам не пазбегнучы спрэзызаў.

Продкі

У пачатку XII ст. аўтар «Апавесці мінулькіх часоў» трытырою расселеня дрыгавічоў вызначаў у вельмі вялікім разгэёне паміж Прыпяцю і Дзвіной. Але ж летапісная звесткі не даюць магчымасці дэталёва апісаць абыш гэтай этнічнай супольнасці. Цалкам пэўна дрыгавіцкім называны Случаск (Слуць) і Клечаск (Клещы). У XII ст. рускі летапісец адзначаў, што дрыгавічы належаны да «славянскай мовы», насяялі цэнтральна-беларускі рэгіён дзе мелі сваё княжанне, I

ная металічна пацеркі, пак-
ряття зерно, пярсёнка падоб-
на скроневиа кольцы. Апроч
упригожання, славянскімі
былі сирпи, нажы, кераміка

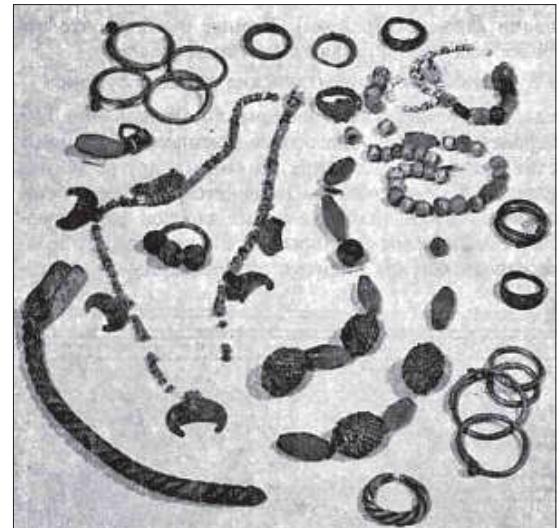
Вогнішчы

Пачатак дрыгавіцкай каланізацыі левабрэжнай часткі Прыпяцкага басейна мы можам прасачыць па курганах з трупапасленнем IX–X стст. Карта-графаванне дэталяў пахавальня абраду дрыгавіцкіх курганоў XI–XII стст. паказае падзел дрыгавіцкай тэрыторыі на дзве часткі. Для паўночных тэрыторый Дрыгавіцкай зямлі характэрны курганы з рэшткамі вогнішчаў у падножжы насыпаў. Гэтая асаблівасць паўночных дрыгавіцкіх курганоў збліжае іх з сінхроннымі курганамі палачанаў, смаленскіх крывічоў і радзімічаў. У паўднёвых рэгіёнах Дрыгавіцкай зямлі слядоў вогнішчаў пад па-мермыльнымі ніямі.

Увогуле, у тих усходнеславянських абласцях, дзе славяне не сутыкаліся з балтамі, такая деталь пахавальнага абраду, як ачышчэнне агнём паверхні для пахавання, адсутніча. У курганах драўлян, палия, севяран і віццяў рэшткі вогнішчаў у падножкі невядомыя. Рэшткі ж аналогічных вогнішчаў у падножкі ўсходнелітоўскіх курганоў добра вядомыя, у тым ліку і ў пахаваннях значна ранейшых, чым дрыгавіцкія. Такім чынам, вогнішчы пад пахаваннямі дрыгавічоў – гэта ачышчальныя агні балті.

чальний ағын балтау.

Падобная картина выявлена в центральной и южной частях Казахстана, где преобладают сухие степи и полупустыни. Важную роль в формировании этого типа пейзажа играет естественное засушливое климатическое условие, а также антропогенные факторы, связанные с сельским хозяйством и скотоводством. В результате здесь преобладают открытые пространства с низким уровнем зеленой растительности, характеризующиеся наличием изолированных групп деревьев и кустарников, а также лесных островков в оазисах и на реках.

юць, што ў наш час, як і ў стара-
жытнасці, паўднёвай мяжой
балцкай антрапалагічнай зоны
е́сць Прыпяць. Насельніцтва
Верхняга Падніпроўя паўноч-
най Прыпяці належыць да вал-
дайскай антрапалагічнай тыпу
сэрэдненеўрапейскай расы, рас-
паўсюджанага па ўсей усходній
частцы старажытнай балцкай
тыртыоры, у тым ліку ва
усходніх раёнах сучасных
Літвы і Латвіі. Сучаснае ж на-
сельніцтва Правабярэжнай
часткі Прыпяцкага басейна на-
лежыць да палескага антрапола-
гічнага тыпу ёўрапеоідаў, больш
блізкага да сучаснага ўкраінска-
га.

Словарь

Існує й інша цікава тэрміналагічна асаблівасць. У шэрагу рэгіёнаў сярод мясцовага насељніцтва тэрмін «курганы» невядомы. Курганыя насыны называюць у тыхіх рэгіёнах «капцамі». Вядомы расійскі археолаг Валініц Сядоў паказаў, што арэал тэрміна «капцы» ў Верхнім Паднепрой адпавядае той групе старажытнабалцкіх плямёнай, якія пакінулі паселішчы з штырхаванай керамікай. «Капец» жа, відавочна, ёсьць словам балцкага паходжання. Больш старажытнае за беларускае «капец» літоўскія слова «*Karpas*» азначае менавіта магіту

«карас» азначае менавіта мату. Дыў сама назва дрыгвайчоў адсылается наас да балцкіх каранеў. Звыкла стала тлумачыць паходжанне наймення гэтай этнічнай супольнасці ад слова «дрыгва», што, маўляў, указывае на месца іх першапачатковага рассялення. Але тут траба памятаць, што беларуская «дрыгва» паходзіць ад балцкага кораня. У літоўскай мове захавалася багата падобных словau: *dregnas* — сыры, вільготны; *dregme* — сырасце, вільготнасць да інш.

Вядома, гэтыя слова адлюст-
роўваюць асаблівасці мясцо-
васці, на якой жылі старажыт-
ныя дрыгавічы — вільготныя і
забалочаныя землі ў парэчы

Прип'яці. Але вельмі цікавай єсьць сама схема паходжання на-
звы.

Паводле відомого маскоўськага лінгвіста Георгія Хабургаева, назва балцкай супольнасці ў паৱчы Прыпяці мела форму dreguya, якая адпавядала канструкцый падобна назве суседній, паўночна-заходній, балцкай супольнасці lietuva. Пасля змешвання славян з балтамі ў назве новай супольнасці, якая сфармавалася, захавалася ранейшая аснова, да якой было дадзенна словянскае «-ічы». Гэтак і ўзнікла назва «дрывавичы», якая ёсьць славянізаванай формай ранейшай балцкай назвы

Досвід

Дръгавіч нам асабліва цікавыя, што на іх прыкладзе вельмі выразна можна прасачыць славянскае этнічнае ўліванне ў балкік аштар Беларусі. Крывичы ж да апошняга моманту, пакуль не паўстала дзяржава і славяне не запанавалі ў заснаваных імі гарадах, трываліся сваёй балкансцці. Ужо паўсталы на аснове крывічоў дзяржаваўпіцкі этнас палачанаў меў за літаратурную і сакральную мову, прыдаламозе варажскіх князёў і іх дружынаў, славянскую. Дръгавічы ж, падобна, падышлі да мяжы стагоддзяў як славяномоўная супольнасць, якая трывала захоўвала сваю балцкую спадчыну ў фізічных тыпах, у матэрыяльнай і духоўнай куль-

Дрыгавічы цікавыя тым, што
дліннайшыя історычныя традиціі
нашай землі ўзнімаліся з
важкімістю, але іх падзеі
з'яўляюцца ў пісьменных крыніцах
з пачатку XI стагоддзя.

Як высвятылаецца, не менш, а, можа, больш экзатычнае паходжанне маюць радзімічы. Але пра іх — у наступным выпусксе «Гісторыі Беларусі».

**Міжнародны фэстываль
ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ПАЭЗІІ**

Уладзімер Арлоў, Вера Бурлак,
Віктар Жыбуль, Марыя
Мартысевіч, Сяргей Прывуцкі,
Андрэй Хадановіч
(Беларусь)

Уладас Бразюнас, Вітас Дэшніс,
Антанас А. Ёнінас, Данатас
Пястрошус, Альвідас Шляпікас
(Літва)

Яцк Гутараў, Богдан Задура,
Лешак Энгелькінг
(Польша)

Дмітры Лазуткін, Мар'яна Саўка,
Астап Слівінскі
(Украіна)

Музыка: Сяргей Пукст (Беларусь)

Беларуская дзяржаўная акадэмія
мастацтвау,
тэатр-студыя Я.Міровіча

пр. Незалежнасці, 81 (II паверх)
Пачатак а 19.00 гадзіне

23 кастрычніка 2009

Вялікае княства пазіі

23 кастрычніка ў тэатры-студыі Я.Міровіча (пр.Незалежнасці, 81 (II паверх) адбываецца міжнародны фэстываль «Вялікае княства пазіі». Сярод удзельнікаў: Уладзімер Арлоў, Вера Бурлак, Віктар Жыбуль, Сяргей Прывуцкі (Беларусь); Уладас Бразюнас (Літва); Яцк Гутараў, Богдан Задура, Лешак Энгелькінг (Польша); Дмітры Лазуткін, Мар'яна Саўка, Астап Слівінскі (Украіна). Музыка: Сяргей Пукст (Беларусь). Вядуць імпрэзу Марыя Мартысевіч і Андрэй Хадановіч. Пачатак а 19-й. Уваход волны.

КАНЦЭРТЫ**Рок па вакацыях**

23 кастрычніка ў «Рэактары» (вул.В.Харужай, 29) — «Рок па вакацыях». Бяруць удел: «Ліпіс Трабацкі», Neuro Dubel, «Крам». Спеціяльна запрошаны гости: Druip Ecstasy, «Авангард-школа». Пачатак а 18-й.

The UNB

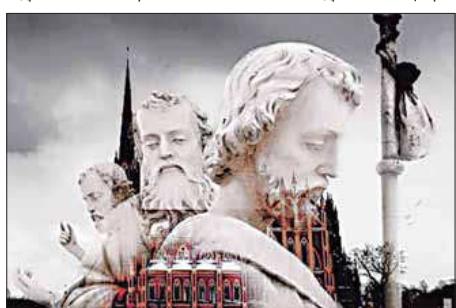
24 кастрычніка ў «Графіцы» (зас. Калініна, 16) — The UNB. Пачатак а 19-й.

Рэзітэанс сэрца пацана

27 кастрычніка ў «Графіцы» (зас. Калініна, 16) — «Рэзітэанс сэрца пацана». Пачатак а 19-й.

ВЫСТАВЫ**Апосталы Гервяты**

У галерэі касцёла Св.Сымона і Св.Алены працуе выстава Валерия Вядрикі «Апосталы Гервяты». Выстава

з'яўліцца ў вінкам двухгадовай працы над матэрыялам фатографаваным касцёлам Св. Троіцы ў Гервяты Астравецкага р-на. Экспазіцыя складаецца з дзвюх частак. У першай аўтар знайшоў глядзіна з мяцяваццю, касцёлам і яго інтэр'ерам. Другая частка выставы прадстаўляе фотапалістычную кампацыю на тему вобразу Евангелля.

Кнігі часоў Боны Сфорцы

У Нацыянальнай бібліятэцы (пр.Незалежнасці, 116) працуе выставка «Італьянская кніга на беларускіх землях часоў Боны Сфорцы», прывезеная стародрукам, выдадзеным у Італіі ў другой палове XV—XVI стст. Гэта час раскошнага эпохі Адраджэння ў Італіі. На выставе можна убачыць першую ілюстраваную выдачу «Боссій камеді» Данта Алі'єра. Гравюры, выкананыя філарнітыйскім граверам Бачыя Бандіні падвойлі малюнкамі відомага італьянска- га мастака Саньера Бальчы. Цэнтрам

кніжнага вытворчасці на італьянскіх землях тады была Венеция. Сярод венеційскіх палеяў пады на історыю будынку драмантравца кнігі знаменнага таго італьянскага друкарা Рэнансу Альдз'яна, заснавальніка выдавецкай фірмы Альдз'я, якая працавала да 1900 гаду. Яго кальдзіны лёгкі пазнаны на друкарскай мэры — выяве дельфіна, які абіеся жар. У экспазіцыі будзуть прадстаўлены італьянскія стародруки з творамі альтанскіх філософій — Арыстоцеля, Плутарха, Ціціорона і інш. Будзуть драмантравца таксама кнігі Петракі і Маківелі, які самі аўтары, магчыма, трамалі ў руках.

Паміж небам і зямлём

Да 7 снежня ў Мастацкім музеі (вул.Леніна, 20) будзе працаваць выставка «Паміж небам і зямлём». На выставе можна убачыць першую ілюстраваную выдачу «Боссій камеді» Данта Алі'єра. Гравюры, выкананыя філарнітыйскім граверам Бачыя Бандіні падвойлі малюнкамі відомага італьянскага мастака Саньера Бальчы. Цэнтрам

1989-2009: Зменлівы свет — адбіты час

У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва (пр.Незалежнасці, 47) да 25 кастрычніка працуе выставка сучаснага фата — іздраставства. Выставка была задумана ў сувязі з дзвяццяццю гадавінай падзення Берлинскага мура.

Прысвяченне аўтару

У Мінскім палацы дзяцей і

маладзі (Стараўіленскі тракт, 41) да 28 кастрычніка працуе выставка «Прысвяченне аўтару», на якой можна убачыць 37 прац маладых фатографаў, прывезеных 27 аўгустамінту.

Правінцыяльная нізка
У Мастацкай галерэі твораў Шчамяліна (пр.Ракаўскіх, 49) да 28 кастрычніка працуе выставка «Правінцыяльная нізка», якая працае традыцію «каказэральных» серый галерэй, стварае мағнітныя пазнаніціца з поглядам мастака на правынію. Аутарамі жывапісных работ, прадстаўленых на выставе, з'яўляюцца беларускі мастак з горада Стоўбцова — Уладзімір Несцірук.

ТЭАТР**Фестываль «Панарама»**

22 кастрычніка. Тэатр Аскараса Каршуноваса пакаже шахспіраўскі «Сон у летнюю ночь». Пачатак а 19-й. Аскарас Каршуновас — адзін з самых вядомых маладых рэжысёраў Еўропы, уладальнік тэатральных прэмій Эйзенбергскім і Рэйкісфестывалях.

24 кастрычніка. Драматычны тэатр імя Пушкіна (Манітагорск) пакажа расійскую класіку паводле Астрапускай «Навалыніц». Пачатак а 19-й.

25 кастрычніка. З больш экзатичных краін: на фестывалі выступіць тэатр Gota Dulce з Венесуэлы. Пастаноўка «Гоці... усі справа ў міры».

27 кастрычніка. Канцэрт гуртоў, які складаецца з артысту драматычных тэатраў, «Тэатральны сайдзік». Удзельнічыць: «Срэбнае вяселле», «Дзе-

ІМПРЕЗЫ**Уладзімір Арлоў у Івацэвічах**

Прэзентцыя новай кнігі пэзіі Уладзіміра Арлова «Усё па-ранейшаму, толькі імёны змяніліся» адбудзеца 22 кастрычніка ў Івацэвічах. Першая супрацьча адбудзеца з учнімі СШ №3 (вул.Паўночная, 1), а наступная — у грыза-каталяцкай парадіфілі.

Ля люстэрка з мадэльерам

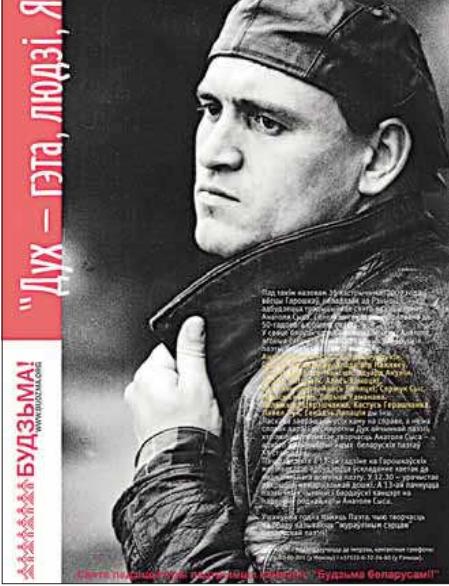
Пэзітнічы тэатр «Арт.С» 23 кастрычніка ў бібліятэцы Цёткі (бульвар Талбухіна, 12а) прадстаўляе модную вечарыну «Шары гадзінам... (Ля люстэрка з дызайнерам-мадэльерам Святланай Длатоўскай)». Каючою выступы Наталкі Бабінай, Алены Масла, Славаміра Адамовіча, Валентына Акудзіча, Пітры Басачкоўскай, Алеся Камоцага. Вечарыну вядзе Аксана Спрынчан. Пачатак а 18-й. Уваход волны.

«Халоднае сэрца» адно на два

28 кастрычніка а 18-й у Музее гісторыі літаратуры (вул.Багдановіча, 13) пачнета прэзентцыя кнігі Альгерда Бахарэвіча «Халоднае сэрца» і яго дызернёрскай (гучавае актёр Валер Будзевіч). Унізе — два творы: знамітакі кніга Вільгельма Гаўфа ў перакладзе Альгерда Бахарэвіча з коментарамі і паслівій — новым рабінам Альгерда Бахарэвіча пра грыгоды і некому вядомага першага літаратура, які падчас працы над казай сам рабіні персанажам дэйнай, містичнай гісторы... Уваход волны.

«Музычныя зязімкі»**у Лідзе**

Бардзіўскі канцэрт «Музычныя зязімкі» адбудзеца ў г. Лідзе. I лістапада ў актавай зале музычнай школы «вул.Савецкая, 10». На канцэрце восьмую ўздел Алея Камоцца, Ташціна Балонга, Эміэр Казлоўскі. Пачатак а 17-й гадзіні на Гарошкавіх магілках, калі помнікі пасты. У 12.30 — урачыстае адкрыціе мемарыяльнай дошкі на хадзе пасты. А 13-й пачынае пасыльчыцця танці і бардаўскі канцэрт на падворку. Падчас свята адбрудзенца прэзентыяць інігітраваныя Анатоліем Сыса «Італьянскія» і віялага томіка пазы (Алізай) а таксама нумар часопіса «Дзеяўлю», прывезенага юбілею пасты. Дэвідкі праз т.: (025) 60-60-891 (у Мінску) і (033) 672-24-60 (у Рэчыцы). Свята адбрудзенца пры падтрымцы кампаніі «будынак беларусаў».

«Дух — ГДР, людзі, Я!»**50-годдзе Сыса: свята пазіі ў Гарошкаве**

31 кастрычніка ў вёсцы Гарошкава, што над Дніпром калі Рэчыцы, адбрудзенца традыцьчыя свята пазіі ў горадзе Анатолія Сыса. Баруць удел родніні землікі Анатолія, ягоныя сёбры, і пасыла пасты, барды і мастакі. У тым пак. Генадзій Бурзян, Уладзімір Нікляев, Уладзімір Арлоў, Эдуард Акулін, Алея Камоцца, Мірэ Іуна, Касім Камоцца, Алея Біліц — усю 50 пасты. Пачатак а 12-й гадзіні на Гарошкавіх магілках, калі помнікі пасты. У 12.30 — урачыстае адкрыціе мемарыяльнай дошкі на хадзе пасты. А 13-й пачынае пасыльчыцця танці і бардаўскі канцэрт на падворку. Падчас свята адбрудзенца прэзентыяць інігітраваныя Анатоліем Сыса «Італьянскія» і віялага томіка пазы (Алізай) а таксама нумар часопіса «Дзеяўлю», прывезенага юбілею пасты. Дэвідкі праз т.: (025) 60-60-891 (у Мінску) і (033) 672-24-60 (у Рэчыцы). Свята адбрудзенца пры падтрымцы кампаніі «будынак беларусаў».

3 Мінска ёдзе міркы. Лічба вольных месці ў ім аблежаваная. Свім ходам у Гарошкаву можна дабрацца праз Рэчыцу. Ад гэтага горада да вёскі Гарошкава 8 км.

50-годдзе Сыса ў Мінску, Гомелі, Рэчыцы

У межах святкавання 50-годдзя пасты Анатолія Сыса (1959-2005) падрэштаваны шраг мерапрыемстваў у Мінску, Гомелі, Рэчыцы. 26 кастрычніка, у дзень нараджэння Анатоля Сыса, літаратурнае вечарыны пройдзіць у Дзяржаўным музее гісторыі Беларусі літаратурны музей у Мінску, у Гомелі па адрасе вул. Палеская, 52 (пачатак а 18-й), у рэчыцкай Цэнтральнай ракенай бібліятэцы. У мінскім музее Максіма Багдановіча да 31 кастрычніка працуе выставка мастака Алея Калткоўскага «Чытальня хаты без скобы не хаты», а таксама японская жывапіс «На крывае ўчынлай маткі...» працуе ў гомельскай галерэі Гаўрылы Ващанкі.

нага чарнайцца, спектакль «Арлекін», жыве сваі жыццем ад «сасоў стварэння тэатра, зазнанія шматлікай аднаўленіі і мадыфікацыі». Да 1961 року Арлекін выконваў ролі Марчала Марыці, а пасля яго смерці — у 1963 — Феруча Салеро, чые дасціны і пластычна вітуозныя трубы ўвайшли ў сусвет тэатральнай і храстамі свету. Пачатак а 12-й і 19-й.

Цідзічы, Ніка, Маланка—orchestralды і іншыя. Пачатак а 19-й.

31 кастрычніка. Закрые праграмы спектакля «Арлекін — служка двух гаспадароў» міланскага тэатра Piccolo Teatro di Milao, якому сучаснае відоношынне прынесла занасівікі — слынныя тэатральныя ражы — і пластычна вітуозныя трубы ўвайшли ў сусвет тэатральнай і храстамі свету. Пачатак а 12-й і 19-й.

KІНО**Пандорум у глыбінях космасу****Пандорум (Pandorum)**

ЗША—Нямеччына, 2009, каліяровы, 108 хв.

Рэжысёр: Крысціян Альварт

Ролі выканваюць: Бэн Фостэр, Дэніс Кузід, Аньце Трое, Канг Ле, Кэм Гігандрэт

Жанр: Касмічны трымценнік

Адзнака: 5,5 (з 10)

Два чалавекі ўходзяць з знаходзену на закінутым зоркаліце. Яны кепка памятаюць, хто яны, куды і наўшта лічыць. Але іх варта паспяшыцца, бо зоркаліе разваливаецца, а ў сутарэннях швядзіцаць дзікуны-мутанты.

Карына Крысціяна Альварт — тыповая стужка «Бх». Слікі і цёмныя калідоры, глюсісія канібалы, пісіхатыя ў космасе. Галоўная герания (Аньце Трое) нават абліччам нагадвае Мілу Еванс.

Усё гэта дазволіў творчай пасыпіці аддзяцца жырава. Імпрэсія фантастычнай прыгавесці «Ласік і Сусету» па засялению новыя планетай. Карына варта глядзіць.

Андрэй Расінскі

ВОЛНЫ ЧАС

Сафі Марсо, псіхатэрапеўт

«Лоль». Камедыя/Драма.
103 хв. Францыя, 2008, рэж.
Ліза Азулес

Сафі Марсо дасталася цяжкай, але ганаровай ролі. Ужо амаль 30 гадоў яна працуе на ўсёфранцузскай лініі псіхалігічнай падтрымкі, здымаецца ў патронах для паддегураў даў іх бацькоў фільмах.

Што парабіць, з году ў год адно і тое ж: у пошуках сябе маладыя французы пачынаюць нюхаль пралыны паразошкі і курць папрыку і ўзнанамон, любічыся з кім і дзе папала. Тым жа часам іх саракагадоўня бацькі самі дуроюць: разъясняючыся чым заўгана, але толькі не пільнаваннем нашчадкаў. Дэпрэсіі, імпульс, стросы ды заўчысны зморшчыны.

І менавіта тут на варту здароўя насты заступае Сафі Марсо.

Крыху тэзоры: паводле выбітнага амерыканскага псеілага Эрыка Эрыксана, развіціе чалавека працягвае ўсё жыццё, прычым кожная са стадыяў развіція вылупіцца ўнікальна.

Каму глядзець стужку — падлеткам, якія адчулы, што атрымалі права курць у прысутнасці таты і мамы, а таксама мамам і татам тых падлеткаў, якія думаюць, што атрымалі права курць у бацькоўскай прысутнасці.

Каму не глядзець — усім астэтам.

чаецца адмысловым для яе канфліктом, спрэльнай развязванне якога прыводзіць да пераходу на новы этап. Ітадлеткам віншыці ўласцівы пошуки самога сабе, неразуменне свайго «Я», а саракагадому характарны канфлікт застою. Вялікі ўнісак у правільнае развязванне тога ўнутранага канфлікту, кажа амерыканец, могуць зрабіць псіхолага, а таксама тэрапеўтычна выверненія кінгі і, вядома ж, кінастудкі.

Сафі Марсо пачала сказаць псіхакінематографічную дзеяйнасць у далёкім 1980, калі ў 14 гадоў знялася ў шалёна папулярнай падлеткавай камедыі «Бум» у ролі школьніцы Вік.

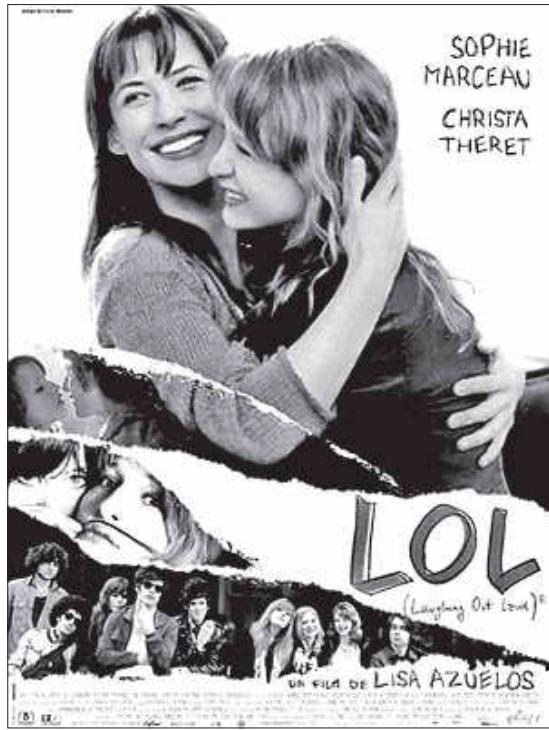
«Бум» — тыповая французская камедыя, лёгкая і рамантычная. У адзінным, пухкім стылі паказаны і падлеткавыя проблемы першага канхання ў падлеткаў, і лёс шлюбу іх бацькоў, які распадаецца. Тады Сафі Марсо, паказаўшы прыклад усім французам, згонарам выйша з проблемай свайго веку, пасталеўшы і памудроўшы. Потым былі «Бум-2» (1982) і «Студэнтка»

(1988), адпаведна пра любоўнія і жыццёвія нягоды старшасці і студэнцтва.

«Лоль» — такі сабе рэмікс «Буму»: час мінуўся, і вось Сафі ўжо сама маці тынайджэркі. Гэта гісторыя пра першыя крокі ў дарослым жыцці, у час, калі бацькі захарасаюць паміж быльмі супружнікамі і новымі каҳанкамі. Але зноў на радасць і на навуку гледачу германскага фільма ўдзенца даць рады персанальнім проблемам. А яшчэ «Лоль» — дакладны і малаўнічы паказ сваёй эпохі. За колькі месяцаў да канца 2000-х прадададобны паказ на пічканага мабільнім тэхналогіямі побыту заходненеўрапейцаў. І абаўязковое падарожжа ў Ангельшчыну, ідальгасе месца для таго, каб француз нарэшце адчуць сябе французом.

Выйшла стужка вучэбна-прыкладнога характару. Акрамя псіхатэрапеўтычных падказак, з яе можна начарніць, як скруціць каскі, дзе лепей першы раз бавіцца скскам і якім чынам граматна схаваць сліды ўчарашній вечарынкі ад бацькоў. Саракагадовы жыхарынам наукаў: ваш новы каҳанак лепей за нуднага экс-мужа, а ваша гуллівая дачка — копія вашай (той яничэ!) маці. Увогуле, ўсё ў вас атрымаеца. Сафі Марсо таму зарука.

Павал Касцюкевіч

ТЭЛЕПРАГРАМА НА 26 КАСТРЫЧНІКА—І ЛІСТАПАДА

«Белсат» — гэта незалежны беларускі спадарожнікавы тэлеканал

26 кастрычніка, панядзелак

- 19:00 Аб'ектыў (аглед падзеяў дня)
- 19:05 Дакументальная гадзіна: «Соні і я ся́м»), дак. фільм, рэж. Даніэла Рунскава, 2006 г., Славакія
- 19:45 На колах (ўтамабільны тэлекасопіс канала «Німецкая хвала»)
- 20:10 Госць «Белсату»
- 20:40 Хто ёсць кім: Юрый Хадыка Юрый Хадыка — прафесар, фізік паводле паклікання да вальдамуца паводле перакананні, быў на месеціні старшыні Партыі БНФ, адзін з заснавальнікаў Музея старажытнабеларускай культуры Акадэміі науک і адзін з першых палітвэнзяў рэжыму «Лукашэнкі».
- 21:00 Аб'ектыў (галоўны выпуск)
- 21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Расціслай Смаленскі (спазнаваўчая праграма)
- 21:30 «Мілі ў траўні», маст. фільм, рэж. Луі Маль, 1990 г., Францыя—Італія.
- 23:15 Аб'ектыў

27 кастрычніка, аўтарак

- 19:00 Аб'ектыў (аглед падзеяў дня)
- 19:05 Макрафон: «Басовіча—2007», канцэрт гурту «Крама»: ч. I
- 19:40 Тыдзень з радыё «Свабода» (аналітычная праграма)
- 20:10 Акно ў Еўропу (інфармацыйная праграма)
- 20:40 Сальда (энанамічная праграма)
- 21:00 Аб'ектыў (галоўны выпуск)
- 21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Давыд-Гарадзенскі (спазнаваўчая праграма)
- 21:30 Невядомая Беларусь: «Беларусь пад німецкай акупаций»), дак. фільм, рэж. Антон Цяліжнікаў, 2009 г., Польшча, ч. 3
- 22:20 Аўтостопам праз Еўропу, 7 серыя: Прага
- 22:35 Прас-экспрэс (аглед медыйнай)
- 22:50 «Калыханка» ад Сашы і Сірожы
- 23:00 Аб'ектыў

29 кастрычніка, чацвер

- 19:00 Аб'ектыў (аглед падзеяў дня)
- 19:05 «Ранча Піковая Сямёрка», серыя: 24 серыя
- 19:35 Макрафон: канцэрт гурту «Папіс Трубіцкій» на цырымоніі ўручэння прэміі «Рок-каранты»—2008».
- 20:05 На колах (ўтамабільны тэлекасопіс канала «Німецкая хвала»)
- 20:30 «Бульбаны», мультсерыял: «У лазні»
- 20:45 Еўрапейскі Саёс без сакрэтаў, 17 серыя: «Бірасаюс па-дацку»
- 21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Ягайла» (спазнаваўчая праграма)
- 21:35 «Афіцыя», дэтэктывны серыял: 4 серыя
- 22:30 Рэпарэр (публіцыстычна-інфармацыйная праграма)
- 22:55 Аб'ектыў

30 кастрычніка, пятніца

- 19:00 Аб'ектыў (аглед падзеяў дня)
- 19:05 «Аблавушак», мультсерыял: «Зімовыя запасы»
- 19:20 «Камунізм — гісторыя адной ілюзіі», дак. фільм, рэж. Пэтэр Глец і Крыстыян Вайзэнборн, 2005 г., Німеччына: 1 серыя, «Ленінская рэвалюцыя»
- Што было галоўным чыннікам паразы камунізму: утапічнае ідзялігія, скарупліванні партыйнай сістэмы, яе няздолнасць да пераўтварэння?

28 кастрычніка, серада

- 19:05 Практ «Будучыня» (навукова-папулярны тэлекасопіс канала «Німецкая хвала»)
- 19:35 «Бульбаны», мультсерыял: «Скарб»
- 19:45 Форум (ток-шоу): «Веравізанні ў Беларусі»
- 20:35 Без рэтушы: «Алкаш», дак. фільм, рэж. Юрый Выдронак, 2009 г., Польшча

Герой расказвае сваю гісторыю звычайнага ал-каголіка, дзэліца развагам, паказвае, як працуе сістэма спойнаній людзей.

21:00 Аб'ектыў (галоўны выпуск)

21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Еўфрасіння Полацкая» (спазнаваўчая праграма)

21:30 «Кансультацыя ў ружовым садзе», серыя: 30 серыя

22:55 Аб'ектыў

Герой фільма — пецирбуржцы розных професій: мастакі, бізнесовец, кампазітар, якія асобы незаразімы заняткай. Паводле ўзросту — пераважна маладыя. Камера сочыць за паводзінамі жыхароў: кватэры, не здаваюцца, што ўсё ж знаходзіцца ў інтymных месцах, дзе людзі жывуць. Ядуць, п'юць, перазпранаоцца, кладуцца спаць. А на просьбу рэжысёра іны наўструста ў аб'ектыў выказываюць, чаго хочуць ад жыхары, і ацинваюць рэзальнасць здзяйснення гэтых нарад. Высвяталяцца, што, па вялікім разхунку, не каліреры камунікі, якія па чарзе павінны мыць гэтыя людзі, а менавіта мары злучаюць іх.

20:40 Госць «Белсату»

21:00 Аб'ектыў (галоўны выпуск)

21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Кірыла Тураўскі» (спазнаваўчая праграма)

21:30 «Чалавек з мармуру», маст. фільм, рэж. Андже́й Вайды, 1976 г., Польшча.

00:00 Аб'ектыў

31 кастрычніка, субота

- 19:00 Аб'ектыў (аглед падзеяў дня)
- 19:05 «Аблавушак», мультсерыял: «Смачны вішні»
- 19:15 Аўтастопам праз Еўропу, 8 серыя: Падсумаванне
- 19:30 YoLife! (моладзевая праграма)
- 19:55 Еўропа сёня (тэлекасопіс канала «Німецкая хвала»)
- 20:25 Тыдзень з радыё «Свабода» (аналітычная праграма)
- 21:00 Аб'ектыў (галоўны выпуск)
- 21:20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Князь Аляксандар Казіміравіч» (спазнаваўчая праграма)
- Летапіс XVI стагоддзя апісвае яго так: быў той князь вельмі прыгожы, тварам белы, шокамі румяны, вусы толькі што праблісі. Невалынічы на натуры, ён лёгка паддаўваўся чужому ўплыву.

Але менавіта на час ягонага княжання прыпала пары і цяжкіх абарончых войнаў з Масквой-шынаю, і роскіту культурнага кшыязыка пры віленскім двары.

21:20 Суботні сеанс: «Шік-так», маст. фільм, рэж. Кевін Тэні, 2000 г., ЗША.

Дынамічны расповед, поўны нечаканасці. Галавінія гераіні Райчал — маладая прыгожая жанчына — выйшла замуж за заможнага мужчыну сталага веку. Яна вырашае прыспешиць мужжу смэрць. Цягам стужкі ўсе некалькі разоў менецаца: ахвяры ператвараюцца ў забойцаў, сяброўкі аказваюцца каҳанкамі, цела зникна, і ў выніку ўсё перайначаеца зусім непрадказальным чынам.

22:50 Аб'ектыў

I лістапада, нядзеля

- 19:05 «Аблавушак», мультсерыял: «Парасон»
- 19:10 Прас-экспрэс (аглед медыйнай)
- 19:25 «Таяніца крапасці шыфраў», тэлесерыял: 3 серыя
- 20:10 Форум (ток-шоу): «Бацькі і дзеці»
- 21:00 Аб'ектыў (вынікі тыдня)
- 21:25 Акно ў Еўропу (інфармацыйная праграма)
- 22:00 Фільматэка майстроў: «Забытая святыня», маст. фільм, рэж. Уладзімір Міхалек, 1996 г., Чехія.
- Фільм заснованы на реальных падзеях. Гэта гісторыя пра вясковага ксяндза, які змагаецца з чыноўнікамі і высокімі іерархамі, каб захаваць касцёл. Дзея здабываеца ў канцы 1980-х.

Дзяды Марозы здаліся ў прокуратуру

**Дзесяць Дзядоў
Марозаў аддали
у прокуратуру заяву
з чыстасадрэчным
прызнаннем
аб парушэнні артыкула
193.1 Крымінальнага
кодэкса. У заяве
напісаны,
што арганізацыя цягам
некалькіх гадоў
арганізоўвала
святкаванні Новага года
у розных населеных
пунктах Беларусі,
распаўсюджывала
падарункі (у тым ліку
срод непаўнолетніх),
выступае на сходах,
а таксама ў СМИ
з віншаваннямі
і найлепшымі
пажаданнямі. Прокурор
прывініў іх
не без здзіўлення.
Арганізаторы акцыі
імкнуліся паказаць,
што паводле абсурднага
артыкула 193.1 можна
абвінаваць любую
группу людзей. І нават
Дзядоў Марозаў.**

Рэжысёр «Моцнага арэшка-2» і «Скалалаза» Рэні Харлін здымает свой фільм пра падзеі жніўня 2008 г. у Грузіі і Паўднёвой Асієй праста на месцы падзеі. Сцэны з удзелам Энды Гарсія, які іграе ролю Mihaila Saakašvili, здымываюцца... праста ў рэзідэнцыі прэзідэнта ў Тбілісі.

БАТЭ—АЕК

Чацвер, 22 кастрычніка. Мінск, стадыён «Дынама». Білеты 10, 20, 30 тыс. руб.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ

Віншун Ягор Сташыч — 16-годдю! Наша пакаленне пераносі!

КНІГІ

Куплю першы, трэці тэмы беларускай 18-тommнай энцыклапедыі (40-50 тысічзатон). Т: (029) 587-73-86. Корзун Вячаслав Аляксееўіч

ПАДАРОЖОКІ

Антон Асталавіч запрашае ў субрэжисарскім дарожнікі і лістападам паміжіч: Мінск—Лепель—Губін—Ула—Бечайка—Двор Нагліла—Архізіў—Чашы—Сельча—Мінск. Т: (029) 111-73-32; (017) 262-73-43

Запрашаему падарока: 3300 беларускіх 25-кілограмовік (найдзе) паміжіч: Мінск—Мін—Нацаір—Драк—Любча—Шкірсы—Ліда—Уле—Мінск. 18-22 лістапада Прага—Дрезден Т: 292-54-58. (029) 622-57-20. (029) 110-19-28. (029) 509-12-16

ПАДАРУ, ПРАДАМ

Падару чахон для скрынкі. Корстэ: (044) 721-22-71

Прадам бумагі для кансу 2005 год. 17 дрэйф. № ВКЛ: (029) 115-22-43

ПРАДАЕЦЦАДОН НАБЕРАЗЕВОЗЕРА

Прадаеццадон. Вінчаваць вадзаковічы. 60км ад МКАД. 8500 у.а. бяз гандлю.

ПРАЦА

Дапамонкамустэрнітэктстравыжыкаўшчынай (дапамонкамустэрнітэктстравыжыкаўшчынай) набор. радыктар. е-пошта: aleksnig@mail.ru

НАЛЕПКІ З ГІСТАРЫЧНАЙ СІМВОЛІКАЙ

Праланумешчаны: маркіз гісторычнай сімволікі. Канверты першагадня гашэння, беларускія шыфрона, налепкі інш. Дацман спіс пралануў (адвес канверт савязі, адес). А/с 195. 220203. Мінск. Беларусь

Прыватныя абвесткі ў «НН» (не больш за 15 слоў) можна падаць бысплатна. Даўся лайце поштай (адес 537, 220050, Мінск) ці праз e-mail (nn@nn.by) або размічайце на форуме сайту www.nn.by. Дзік скарытайтесь!

АНЕКДОТЫ

З народных прыкметай:

Востры нос сведчыць пра цікаўнасць.

Сплюсканы нос сведчыць пра залішнюю ціхаўнасць.

П'янія кіроўца быў спынены за рух у забароненым, супрацьлеглым кірунку.

Дайшнік кірчыць на ляг: «Ты куды едзеши?»

Кіроўца: «Калі шчыра, то я забыў. Але, здаецца, я туды спазніўся, бо ўсе ўжо вяртаючыся».

АНЕКДОТЫ З ЖЫЦЦЯ

— Хлопцы, ну як жа вы, такія мардавароты, прайграі пераціццяне канатата? — дакары кіраўнік падначаленых.

— Нічога, Іванавіч, другім разам падкачаемся і выйграем!

— Канешне, выйграеце, бо другім разам перад канатам я вам выпіць не дам!

З размовы ў аўтобусе Бабруйск—Глуск.

— Што, плечы расправіў? Мо жанчыну ўбачыў? — пацельвяцацца пажылы пасажыр з суседа па аўтобусе, таксама ўжо дзеда.

— Ат, перагарэла ўсё!

— Ну, нос жа чырвоны!

— Такі, як і ў цібе! — не здаецца сусед.

— Які і Панцялей, а ля жанчыны веселей!

— А ты, Сяян, усё такі ёсць смешачкі стройш!

— далучаецца да размовы бабуля.

— Я вас нешта не пазнаю.

— Дык мо на башкайчынку з'ездзім? — пытаема неспадзянаваная зямлячка.

— А, Галя! З твару дык пазнаў, а так дык не. Насія яшчэ жывая?

— Жывая.

— А Мишка і брат яго, што ў міліцыі рабілі?

— Жывия.

— Такі ж тарбахват Мишка, а брат яго дык зусім заўзятар.

— Хто?

— Ну, заўзятар — за ўзятыкі яго пасадзілі!

Падслухала Таццяна Барысік

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

10 вёрст ад Валожыні ёсць вілікое сяло Дубіна. Народ вельмі паганы: самы п'янцы і ладзве. Не то што на двара нічога не пакин, але і з будынка павы-циягаюць. У Янукі. Паўліўская вяцьцянулі з пуні сячкарно. Трэба каго абраць, пабіц або і пад-маліц — іду ў Дубіну, там усё гэта знойдзеш.

«НН», №42, 15 кастрычніка 1909

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адлюблена ў 1991

галоўныя рэдактары: «Нашай Нівы»:

З. Вольскі (1906), А. Ляўсі (1906—1914), А. Літкевіч,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратары редакцый:

Настасія Башканская

ішф-редактар: Андрэй Дзінько

галоўны рэдактар: Амфілій Скрукі

Сергей Харэускі

Прыватнае прадпрыемства: «Сродны»

Прыватнае прадпрыемства: «Сродны»

выдаец: «НН»

адрес для дапосы: 220050, Мінск, а/c 537

тэл/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-23,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спаславана на «Нашай Ніве» вадзаковіак. 12 палос фармат А2, 6 дрэх арк. Друкунік РУП «Віддаваццаў «Беларуськім друку». №П №02330/0494179 ад 03.04.2009. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск, Рэспубліка Беларусь. Газета выдаецца ўздымкі з 1906 года. У 1991 годзе выдацца ад рэдактары першычнага выдання №248 ад 22 снежня 1909 г., выдацца Миністэрствам інфраструктуры Рэспублікі Беларусь. Юрдычны адрес: 220101, г. Мінск, вул. Асаналіева, 15-128. Рір №31220628014 у МГД ААТ «белінвестбанка», Мінск, код 764.

Наклад 6160. Газета выдаецца 48 разу ногод.

Нумар падпісны ў друк 23.00 13.10.2009.

Закон № 5770.

Рэдакцыйны адрес: Асаналіева 15-128.

Ціна даномінай.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

